Cena egz. 20 groszy. | Nakład 38000 egzemplarzy. | Dziś 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika" dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI".
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17 w Grudziądzu ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie: przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 54. | BYDGOSZCZ, wtorek dnia 6 marca 1928 r. | Rok XXII.

Wynik wyborów do Sejmu.

„Unja" nie zdobyła ani jednego mandatu!

Przeciętnie głosowało do 70% uprawnionych do głosowania, a w niektórych okręgach jak na Pomorzu, G. Śląsku i Zagłębiu Dąbrowskiem do 80%.

Warszawa.

Be-Be — 165.931 głosów (6 mandatów); PPS. — 45.802 głosów (2 mandaty); lista 4 — 18536; lista 5 — 3651; lista 7 — 1206; lista 13 (komuniści) — 65.800 **(2 mandaty)**; lista 18 — żydzi) — 40328 (1 mandat); lista 24 **narodowa** — 97.366 **(4 mandaty)**; lista 33 — 24113 głosów.

Łódź.

PPS. 2 mand., lista 37 — 2, żydzi — 1, Be-Be 1 mandat.

Łowicz.

Be-Be 1 mandat, PPS. 2 mandaty, Str. Chłopskie 1 mandat, Blok Narodowy 1 mandat.

Lwów.

Podział mandatów: narodowcy 1, żydzi 2, Be-Be 1.

Kraków.

Be-Be 2 mandaty, PPS. 1, żydzi 1.

Wilno.

Be-Be 2 mandaty, narodowcy 1 mandat, mniejszości 1 mandat.

Wilno, 5. 3 (AW) Ostateczny wynik głosowania w okręgu wyborczym nr. 63, przedstawia się następująco: Lista nr. 1 uzyskała 44.000 głosów, (2 mandaty); socjaliści 16.000 (bez mandatu); Wyzwolenie 25.000 gł. (1mandat), Blok mniejszości 17.000 gł. (1 mandat), Blok Kat. Narod. 20.000 gł. (1 mandat).

Lida, 5. 3. (AW) godz. 5.15 rano. Według prowizorycznych obliczeń: Hromada (nr. 41) uzyska 2 mandaty, lista nr. 1 3 mandaty, Blok Kat. Ludowy 1 mandat. Przy wyborach w roku 1922 Wyzwolenie otrzymało 3 mandaty, Blok mniejszości 2, Piast 1 i b. 8-ka 1 mandat.

Nowogródek, 5. 3 (AW.) godz. 5.15 rano. Według prowizorycznych obliczeń w okręgu wyborczym nr. 61 lista Hromady nr. 39 uzyskała 3 mandaty. Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem 2 mandaty, Blok mniejszości 1 mandat.

Katowice.

Be-Be — 2 mandaty, Niemcy — 2 mandaty, Korfanty — 1 mandat.

Katowice, 5. 3. (AW). godz. 5.15 rano. W okręgu 98 pow. Tarnowskie Góry, Lubliniec, Królewska Huta lista nr. 1 uzyskała 2 mandaty, Blok mniejszości 2 mandaty, Blok Kat. Lud. 1 mandat. (W roku 1922 b. 8-ka 3 mandaty, Blok Mniejszości 2 mandaty).

Będzin.

Be-Be — 2 mandaty, PPS. — 1 mandat, komuniści — 3 mandaty.

Płock: Jedynka 1 mandat, PPS. 2 mandaty, Wyzwolenie 1 mand., narodowcy 1 mandat.

W okręgu grójeckim Be-Be 1, PPS. 1, Wyzwolenie 1, Str. Chłopskie 1, endecja 1 mandat.

Łuck. Mniejszości 4 mandaty.

Kowel: Jedynka 5 mandatów.

MŁAWA.

W okręgu mławskim zdobyli: Jedynka 1 mandat, PPS 1 mandat, Wyzwolenie 2 mandaty, narodowcy 1 mandat.

W Warszawie żydzi pomogli komunistom do zwycięstwa.

Warszawa, 5. 3. (tel. wł.) Olbrzymią ilość głosów, które uzyskali komuniści, tłomaczyć należy pomocą, której udzielili im niezorganizowani żydzi. Zainteresowanie się listą PPS. świadczy również, że duża część żydów przeszła do szeregów międzynarodówki. W każdym razie w stolicy komuniści uzyskali trzecie miejsce (po jedynce i 24).

Tel.-Unjon oczernia Polskę.

Niemiecka Tel.-Unjon puściła przez radjo zmyśloną pogłoskę o rzekomem aresztowaniu na Górnym Śląsku 100 kilkudziesięciu przywódców niemieckich i masy studentów w Łodzi.

Zwolennik Korfantego postrzelił zwolennika jedynki.

Z Rybnika na Śląsku nadeszła wiadomość, że aplikant sądowy Wincenty Prus, zwolennik Korfantego, zranił wystrzałem z rewolweru Bernarda Drewniaka, który głosował na jedynkę.

Nieletnia ofiara agitacji wyborczej.

Warszawa, 5. 2. (Tel. wł.) Samochód listy nr. 24, należący do miejskich zakładów zaopatrywania, a użyty do celów agitacyjnych, przejechał 5-letniego chłopca, który poniósł śmierć na miejscu.

Smutny wynik w okręgu bydgoskim.

Uprawnionych do głosowania było 222 625.
Głosów ważnych oddano 196 500, nieważnych 5 837.
Zdobyli:

P. P. S. 32 095 głosów **2 mandaty;**
Wyzwolenie 847 głosów;
N. P. R. 27 873 **1 mandat;**
Ślipko 1710 głosów;
Niemcy 35 352 (2 mandaty);
Lista 21 13650 głosów;
Endecja 27944 (1 mandat);
Unja 15 459;
Niezależni socjaliści 7 640;
Letke (lista 38 „Piast") 12843;
Cichy 997;
Lokatorzy 647;
Chadecja **15 833.**

Wybrani są posłowie Kaczanowski i Tadeusz Matuszewski (P. P. S.), Pankratz i Schirbel (Niemcy), Petrycki (24), Faustyniak (N.P.R).

W całej Wielkopolsce zdobyli mandatów **Ch. D. i Piast** [illegible], endecja 6, N. P. R. 6, Ciszak i Strauch (lista 21) 5, PPS. 2, Niemcy 4.

Jak głosowała Warszawa?

Jedynka zdobyła połowę mandatów. — Dalej idą stronnictwa chrześcijańsko narodowe. — Trzecie miejsce zajęli... komuniści! Socjaliści znaleźli się na szarym końcu.

Warszawa, 5. 2. (Tel. wł.) Przebieg wyborów w stolicy był naogół spokojny. Jeszcze w ostatniej chwili robiono kurczowe wysiłki agitacyjne. — Prym poniekąd wzięli komuniści. Ich czerwone auto, w którym siedziały dwie kobiety i wyrostek o wyraźnie wschodnich twarzach, pomknęło ku przedmieściu Ochota. Tu jednak tłum rozpoznawszy trzynastkę, przybrał groźną postawę. Posypał się grad kamieni i bolszewicki samochód musiał ratować się ucieczką. Ogromna walka wrzała w żydowskich częściach miasta, gdzie walne starcie odbyło się między osiemnastką Gruenbauma a blokiem kupiecko-ortodoksyjnym. Pod znakiem listy 24 krążyło dużo samochodów ciężarowych, obsadzonych przez studentów. W niektórych lokalach wyborczych panował tłok i ludzie czekali w kolejce po trzy godziny. W innych np. w politechnice lub w szkole imienia Reja, można było prędko dostać się do urny. Nr. 7 (N. P. R.) święcił dzień smutku. Stoliki jego, rozmieszczone tu i owdzie na ulicy, stały we wstydliwem osamotnieniu. Z dotychczasowego stanu rzeczy wynika, że **jedynka może liczyć na 6 mandatów** w stolicy na ogólną liczbę 12-tu. Do godziny 5 nad ranem zdobyła 126 tys. głosów. Zaraz potem idzie 24 **(Endecja i Chadecja)** z cyfrą 72 tys. głosów. Dalej nr. 13 **(komuniści) 48.500 głosów.** Nr. 2 (PPS.) 31.500 głosów, tyleż głosów ma 18-ka (Narodowcy żydowscy). **Wzrost głosów komunistycznych olbrzymi.** Powyższe obliczenie dotyczy dopiero 266 obwodów w stolicy. Brak dotychczas wyników z kilkudziesięciu obwodów.

Odśmiecenie Warszawy.

Warszawa, 5. 2. (tel. wł.) Dozorcy domowi w stolicy otrzymali nakaz od wszystkich dzielnicowych, by już od godziny 6-ej rano dnia 5. bm. stanęli do pracy nad oczyszczeniem ulic, chodników i jezdni z ulotek i kartek wyborczych. Plakatów natomiast nie wolno zrywać aż do wyborów do Senatu.

Klęska wyborcza P.P.S. sprowadzi rozłam między socjalistami.

Warszawa, 5. 3. (AW) „Kurjer Polski" donosi, iż w ciągu nocy zjawił się w Klubie Sprawozdawców Parlamentarnych jeden z czołowych przedstawicieli PPS., i oświadczył dziennikarzom, że prawdopodobna klęska partji, spowodowana jest przedewszystkiem jednostronną i upartą polityką O.K.R-u warszawskiego, który nie licząc się z nastrojami rzesz robotniczych, wysunął swoich kandydatów, powodując tem zyski dla listy nr. 1. Sensacyjne to oświadczenie komentują, zdaniem „Kurjera Polskiego", za pierwszą zapowiedź rozłamów P.P.S.

Na Pomorzu

zdobyła endecja 4 mandaty, **Ch. D. i Piast 3 mandaty,** niemcy — 3, NPR. — 3, PPS. — 1 mandat.

Poznań.

PPS. 5157, NPR. — 2.425, lista 11 — 698, Niemcy 3181, Lista 21 — 26.216 (2 mandaty), Lista 24 — 37.349 (2 mandaty, Ch. D. 2233, Unja — 6658, Lista 37 — 11.946. Uprawn. 159.441, głosowało — 96.540 czyli 60,54 proc. (80 proc. w 1922). Unieważniono 685 gł.

W Poznaniu padło **11946 głosów na komunistów** i 698 na monarchistów.

Poznań-wieś.

Lista 7 — 1 mandat, 21 — 1 mandat, 24 — 1 mandat, 25 — 1 mandat.

Gniezno.

W okręgu tutejszym zdobyła Ch. D. i Piast 2 mandaty, NPR. 1, Niemcy 1 i endecja 1 mandat.

Szamotuły.

W okręgu tutejszym zdobyli Niemcy 1 mandat, lista 21 dwa, endecja 1 i Chadecja 1 mandat.

Ostrów.

Chadecja i Piast zdobyli 3 mandaty, NPR. — 2, endecja 1 mandat.

TORUŃ.

W okręgu toruńskim zdobyli lista nr. 7 — 1 mandat, nr. 24 — 1 mandat, nr. 25 — 1 mandat, socjaliści 1 mand., Niemcy 1 mandat.

GRUDZIĄDZ.

W okręgu grudziądzkim zdobyli: lista nr. 24 — 1 mandat, lista 25 — 1 m., lista nr. 7 — 1 mand., Niemcy 1 mandat.

Tczew.

W tutejszym okręgu zdobyła endecja 2 mandaty (39.881 głosów), Piast 1 (26125), Niemcy 1 (17764), NPR. 1 mandat (34226 głosów).

Czerwona fala rośnie.

Niemcy szli nader solidarnie do urny wyborczej. Rozbicie głosów narodowych.

Narodowa Demokracja zyskała mandat dzięki swej nieprzejednanej opozycji przeciw rządowi.

(Refleksje z powodu wyborów w okręgu wyborczym bydgoskim).

Wczorajsze wybory przyniosły nam dużą niespodziankę. Przedewszystkiem uderza nas ogromny wzrost socjalizmu w naszym okręgu; liczba głosów socjalistycznych (34095) świadczy o tem w sposób zatrważający. Powinien więc naród zdwoić obecnie wysiłki, aby zwalczyć te niezdrowe i nieuczciwe prądy **Pamiętajmy o tem, że socjalizm nie różni się od komunizmu niczem innem, jak tylko metodą walki; socjalizm bowiem chce osiągnąć swe cele drogą powolnej i niegwałtownej walki, podczas gdy komunizm dąży do swych celów gwałtownymi drogami rewolucji i krwawych wywrotów, jak to zastosowano w Rosji.**

Niemcy złączyli się najzupełniej; komuniści poszli z najskrajnieszymi monarchistami! **Uczmy się od nich solidarności narodowej i politycznej.**

Endecja i jej nieubłagane wobec rządu stanowisko zyskała dość poważną ilość głosów.

Również NPR. odniosła pewien wyborczy sukces.

Nam natomiast odjęła lista nr. 30, 21, jakoteż inne listy tyle głosów, że mimo otrzymania 15833 głosów, mandatu nie uzyskaliśmy.

Przyczyną nieuzyskania mandatu przez Ch. D., jest fakt, że Polski Blok Katolicki (Ch. D. i Piast) z powodu nieustępliwości czołowego kandydata „Piasta“, na którego Ch. D. ze względów zasadniczych zgodzić się nie mogła, w okręgu naszym został rozbity, tak, że Ch. D. miała listę **osobną,** a „Piast“ osobną.

W okręgu bydgoskim:

Inowrocław.

Miasto: PPS. — 3.539, NPR. — 798, Niemcy — 461, lista 21 — 1.407, lista 24 — 3.694, Unja 1.634, niez. socj. — 29, Letke — 24, Ch. D. — 96.

Powiat: Lista 2 — 6845 głosów, lista 3 — 6, lista 7 — 1919, lista 10 — 82, lista 18 — 4007, lista 21 — 1223, lista 24 — 2760, lista 30 — 1.101, lista 34 — 10, lista 38 — 2442, lista 43 — 332 głosów.

KORONOWO.

PPS. 106, Wyzwolenie 2, NPR. 772, Niemcy 162, lista 21 — 171, lista 24 — 531 Unja 36, niez. socj. 4, Letke 85, Chadecja 396.

WIERZCHUCINEK.

Wyzwolenie 6, NPR. 7, Niemcy 46, Letke 4, Chadecja 9, nieważnych 8.

WIERZCHUCICE.

PPS. 1, NPR. 2, Niemcy 59, Unja 1, Letke 8, Chadecja 11,

KRUSZYN.

NPR. 12, Niemcy 41, lista 21 — 6, lista 24 — 3, Unja 28, Letke 27, Chadecja 4. Niemcy 274, lista 21 — 71, lista 24 — 153, Unja 19, niez. socj. 3, Chadecja 34.

RYNARZEWO.

PPS. 22, Wyzwolenie 3, NPR. 102, Ślipko 2, Niemcy 373; lista 24 — 102; Unja 3, Letke 100, Cichy 6, lokatorzy 8, Chadecja 85.

ŁABISZYN.

P.P.S. 623, N.P.R. 48, Ślipko 3, Niemcy 214, lista 21 — 139, lista 24 — 383, Unja 184, niez socj. (34) 2, Letke (Piast) 356, Chadecja 288

ŻNIN.

P.P.S. 449, N.P.R 84, Ślipko 5, Niemcy 73, lista 21 — 381, lista 24 — 588, Unja 63, Letke 45, Chadecja 66.

JANÓWIEC.

PPS. 15, NPR 380, Niemcy 125, lista 21 — 14, lista 24 — 332, Unja 103, Chadecja 28.

NAKŁO.

PPS 857, Wyzwolenie 6, NPR 504, Niemcy 428, lista 21 — 354, lista 24 — 594, Letke 20, Cichy 146, lokatorzy 22, Chadecja 302.

WYRZYSK.

PPS. 85, NPR. 198, Niemcy 151, lista 21 — 90, lista 24 — 226, Unja 80, Letke 14, Chadecja 74.

OSIEK nad Notecią.

NPR 114, Ślipko (str. chł.) 109, Niemcy 498, lista 21 — 87, lista 24 — 52, Unja 10, Cichy 44, Chadecja 79, nieważnych 19.

ŁOBŻENICA.

PPS 108, Wyzwolenie 35, NPR 204, Niemcy 244, lista 21 — 37, lista 24 — 275, Unja 11, Letke 2, Cichy 1, Cadecja 219.

Wysoka.

PPS. — 97, NPR. — 85, Niemcy — 171, lista 21 — 23, lista 24 — 146, Unja — 11, Letke — 109, lokatorzy — 8, Ch. D. — 87. Głosowało 90 procent.

BIAŁOŚLIWIE.

NPR 412, Niemcy 354, lista 21 — 115, lista 24 — 162, Unja 21, Letke 29, lokatorzy 25, Chadecja 67.

Miasteczko.

PPS. —; NPR. — 119; Niemcy — 253; lista 21 — 121; lista 24 — 27; Unja — 19; niez. socj. — 8; Letke — 3, lokatorzy 1; Ch. D. 61.

TRZECIEWNICA.

PPS. 123, NPR. 54, Ślipko 4, Niemcy 9, lista 21 — 33, lista 24 — 48, Unja 11, Cichy 36, Chadecja 75.

WITOSŁAW.

PPS. 94, NPR. 331, Niemcy 52, lista 21 — 16, lista 24 — 103, Unja 31, Letke 9, Chadecja 58.

BNIN.

PPS. 141, NPR. 14, Ślipko 64, Niemcy 14, lista nr. 21 — 6, lista nr 24 — 4, Unja 18, Letke 10, Cichy 1[illegible], Ch. D. 24.

GROMADNO.

NPR. 193, Niemcy 5[illegible], lista 21 — 22, lista 24 — 70, Unja 37, Letke 2, Ch. D. 70.

WITOLDOWO.

PPS. 2, Wyzwolenie 44, NPR. 11, Niemcy 92, lista 24 — 1, Unja 16, Chadecja 14.

ŚLESIN.

PPS 19, NPR 353, Ślipko 10, Niemcy 11, lista 21 — 5. lista 24 — 41, Unja 18, Letke 11, Cichy 111, Chadecja 1.

TRZECIEWIEC.

PPS 37, NPR 32, Niemcy 93, lista 21 — 12, lista 24 — 15, Unja 8, Chadecja 23

BORÓWNO.

PPS 2, NPR 61, Niemcy 23, lista 24 — 17, Unja 4, ChD. 9.

KOŚCIERZYNA WIELKA.

PPS —, NPR 158, Niemcy 84, lista 21 — 14, lista 24 — 31, Unja 60, ChD 15.

RUDA, pow. Wyrzysk.

PPS 3, NPR 253, lista 21 — 2, Unja 46, ChD 24.

CZAJCZE.

PPS 94, NPR 21, Niemcy 151, lista 21 — 1, lista 24 — 38, Letke 52.

SUCHARY.

PPS 22, NPR 39, lista 21 — 22, lista 24 — 48, Unja 33, Letke 83, ChD 38.

KAŹMIEROWO.

PPS 94. NPR 331, Niemcy 52, lista 21 — 16, lista 24 — 103, Unja 1, Letke 9, Chadecja 58

KARNOWO.

PPS 104, NPR 7, Niemcy 169, lista 21 — 29, lista 24 — 13, Unja 9, Letke 22, Cichy 1, Chadecja 5.

SZUBIN.

PPS 95, NPR 440, Niemcy 142, lista 21 1—1, lista 24 — 447, Unja 38, niez. socj. 3, Letke 21, Chadecja 65.

STRZELNO.

PPS 490, NPR 250, Niemcy 184, lista 21 — 150, lista 24 — 873, Unja 203, niez. socj. 13, Letke 12, Chadecja 220.

GORZYN.

PPS 86, NPR 6, Ślipko 3, Niemcy 87, lista 21 — 1, lista 24 — 10, Unja 71, Niez. socj. 1, Letke 61, ChD 16.

KONSTANTYNOWO.

PPS 13, NPR 88, Ślipko 43, lista 21 — 7, Unja 23, Letke 7, Cichy 36 ChD 38.

BĄKOWO.

PPS 16, NPR 37, Niemcy 134, lista 21 — 3, lista 24 — 6, Letke 51.

KOSOWO.

PPS 53, NPR 66, Niemcy 27, lista 21 — 22, lista 24 — 11, Unja 8, Letke 10, Chadecja 8.

MAŁOCIN.

PPS 3, NPR 14, lista 21 — 1, Unja 28, Letke 32, Chadecja 4. — Na 195 uprawnionych do głosowania stanęło do urny tylko 82.

DOBRZYNIEWO.

NPR 121, Niemcy 67, lista 24 — 5, Unja 1.

Dębionek.

PPS 96, NPR 65, Niemcy 321, lista 21 — 27, lista 24 — 50, Unja 26, Cichy 16, Chadecja 20

W innych okręgach Wielkopolski:

Gniezno.

PPS. — 4206; NPR. — 570; Niemcy — 394; lista 21 — 1493; lista 24 — 4911; lista 25 — 229; Unja 874.

Czerniejewo.

PPS. — 40; NPR. — 23; Niemcy — 35; lista 21 — 127; lista 24 — 250; lista 25 — 98; Unja — 42.

Klecko.

PPS. — 98; NPR. — 167; Niemcy — 113; lista 21 — 31; lista 24 — 252; lista 25 — 114; Unja — 10.

Dracewo.

PPS. — 5; NPR. — 5; Niemcy — 39; lista 21 — 26; lista 24 — 72; lista 25 — 58; Unja — 5.

Gembice.

PPS. — 2; NPR. — 182; Niemcy — 53; lista — 57; lista 24 — 217; lista 25 — 56; Unja — 31.

Pakość.

PPS. — 418; NPR. — 316; Niemcy — 62; lista 31 — 23; lista 24 — 665; lista 25 — 195; Unja — 86.

Trzemeszno.

PPS. — 260; NPR. — 481; Niemcy — 111; lista 21 — 192; lista 24 — 720; lista 25 — 370; Unja — 127.

Kwieciszewo.

NPR. — 297; Niemcy — 54; lista 21 — 28; lista 24 — 55; lista 25 — 83; Unja — 67.

Mogilno.

PPS. — 60; NPR. — 594; Niemcy — 163; lista 21 — 536; lista 24 — 469; lista 25 — 310; Unja 143.

Wągrówiec.

PPS. — 423; NPR. — 623; Niemcy — 45; lista 21 — 124; lista 24 — 46; lista 25 — 293; Unja — 29.

Witkowo.

PPS. — 31; NPR. — 84; Niemcy — 33; lista 21 — 139; lista 24 — 378; lista 25 — 42; Unja — 72.

Września.

PPS. — 695; NPR. — 385; Niemcy— 139; lista 21 — 261; lista 24 — 1159; lista 25 — 57; Unja — 493.

200.000 katolików-Niemców w Polsce ma 91 księży, a 150.000 katolików-Polaków we Westfalji nie ma ani jednego.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“)

Essen, w lutym.

Smutny stan opieki duchownej nad Polakami w Niemczech, a szczególnie w Westfalji i Nadrenji, opisałem już w jednym z poprzednich listów. Dochodzi tutaj do takich wypadków, że ksiądz słucha spowiedzi 21-letniej panny za pomocą tłumacza, 34 letniego mężczyzny. Zdarzenie to poprostu błyskawicznie oświetla cały stan opieki duchownej nad tutejszymi Polakami.

Ktoby jednak sądził, że tutejsze władze kościelne lub katolicka prasa centrowa choćby tylko na podstawie takich wypadków uznają dotychczasowy stan rzeczy za niemożliwy, myliłby się ogromnie. Przeciwnie, każda akcja zmierzająca przez sprowadzenie księży — Polaków do uniemożliwienia takich wypadków, natrafia na zorganizowany sabotaż. Przed rokiem naprzykład zabiegi około sprowadzenia księdza-Polaka do djecezji Kolońskiej zdawały się, dzięki zrozumieniu jednego z kanoników być uwieńczone pożądanym wynikiem W rozstrzygającym jednak momencie umarł ów kanonik, a jego następca wzbraniał się sprawę załatwić „przed wglądnięciem w akta“. I wgląda dotąd.

Ostatnio, z okazji pobytu ks. kardynała Hlonda w Niemczech dostarczano prawie całej prasie centrowej Niemiec objektywne dane o opiece duchownej nad katolikami-Niemcami w Polsce i Polakami w Niemczech. Dzięki uprzejmości jednego z dziennikarzy niemieckich — biały kruk — dane te wpadły mi w ręce, choć prasa centrowa nie wspomniała o nich ani słowem. Zgóry odmówiono ich ogłoszenia z obawy **przed zdemaskowaniem kłamstw niemieckich.**

Dane te są jednak bardzo ciekawe, nietylko dla Niemiec, ale również i to może nawet we większym stopniu dla Polski Udowadniają one bowiem w suchych cyfrach, że księży-Niemców jest w Polsce więcej, niż opinja publiczna przypuszcza a w każdym razie bardzo dużo w stosunku do ilości wiernych narodowości niemieckiej Pewną sensację wywołać musi również fakt, że wśród księży tych jest kilkunastu obywateli Rzeszy. Niestety, dane te nie wspominają, skąd ci obywatele niemieccy się wzięli i pozostawiają kwestję otwartą, czy są to optanci, którzy jeżeli wierzyć ówczesnym zapewnieniom władz, wszyscy opuścili granice Rzplitej, czy też zostali specjalnie z Niemiec sprowadzeni. Bądź co bądź, sprawa ta rzuca ciekawe światło na wpływy niemieckie w naszych kapitułach biskupich.

Ale wróćmy do owych danych.

Według nich na terenie diecezji gnieźnieńskiej mieszka 6291 Niemców-katolików, przynależnych do 15 parafij. Jak wiadomo, wszyscy księża katoliccy na ziemiach byłego zaboru pruskiego mówią świetnie po niemiecku, tak, że wygłaszanie kazań w języku niemieckim, lub udzielanie nauk w konfesjonale nie sprawia im żadnych trudności.

„Mimo to — jak mówią owe dane statystyczne — powierzono specjalnie 8 księżom-Niemcom opiekę duchowną nad tymi 6291 wiernymi“. Wypada więc na jednego księdza około 800 dusz. Opieka chyba nadto wystarczająca! Dane te nie mówią jednak, czy na owych 8 miu księżach wyczerpuje się całkowita ilość księży-Niemców w diecezji gnieźnieńskiej, czy też księża ci zostali tylko specjalnie „odkomenderowani“. Odpowiedni ustęp w artykule dostarczonym prasie niemieckiej jest niejasny tak w stosunku do diecezji gnieźnieńskiej, jak wogóle do wszystkich innych.

Diecezja poznańska ma 16.448 Niemców-katolików, rozsianych na terenie 54 parafij. Księży-Niemców, którzy specjalnie wykonują opiekę duchowną nad tymi swymi rodakami, jest 13, a wśród nich 2 obywateli Rzeszy. Na jednego księdza wypada więc 1200 dusz. Nie dużo!

W diecezji chełmińskiej mieszka około 20.000 Niemców-katolików, rozproszonych na terenie 45 parafij. „Do wykonywania specjalnej opieki duchownej — jak twierdzi ów artykuł — nad tymi Niemcami zaangażowanych zostało (wurden angestellt) 2 księży-Niemców, którzy obaj są obywatelami państwa niemieckiego“. Odruchowo zupełnie nasuwa się tutaj pytanie, czy np. ks. prob. Hackert jest obywatelem niemieckim.

Wśród 1.002.000 dusz w diecezji śląskiej, jest około 170.000 Niemców, którzy zamieszkują na terenie 71 parafij. Specjalną opiekę duchowną nad tymi wiernymi wykonuje 68 księży-Niemców, z których czterech posiada obywatelstwo niemieckie.

W całości więc na terenie ziem zachodnich Polski mieszka około 210.000 Niemców-katolików, nad którymi „specjalną“ opiekę duchowną wykonuje 91 księży-Niemców, z których 8 miu nawet jest obywatelami Rzeszy. Chyba dosyć!

A jakże przedstawia się opieka duchowna nad Polakami w Niemczech?

Niestety, dane statystyczne, dostarczane tutejszej prasie centrowej, mówią tylko o stosunkach we Westfalji i Nadrenji. Cyfry te starczą jednak za całość.

Otóż mieszka tutaj, jak zresztą wiadomo, 150.000 katolików-Polaków. Teren ich zamieszkania podzielony jest na 3 diecezje: kolońską, monasterską, i paderbornską. Do specjalnej opieki duchownej na tymi katolikami zaangażowano (zawsze to „angestellt) 3(!) księży pochodzenia (!) polskiego (Boże broń Polaków). Prócz tego na terenie owych trzech diecezji mieszka 29 księży, którzy znają język polski. Z nich jednak tylko 7-miu mówi względnie dobrze po polsku, u reszty nie może być mowy o wygłoszeniu np. kazania w języku polskim.

Udzielanie nauk w konfesjonale również odbywać by się musiało chyba na migi, albo za **pomocą tłomacza.**

W tych warunkach nie dziw, że **zanik wiary św. u Polaków w Niemczech jest poprostu zastraszający.** Co to przy znanem identyfikowaniu wyznania z narodowością u naszego ludu dla polskości znaczy, łatwo sobie wyobrazić!

Niedawno temu oficjalna partyjna statystyka centrowa stwierdziła że 12% bardzo licznych komunistów niemieckich rekrutują się z rodzin **katolickich.** Nieco większy odsetek „katolików“ jest w miljonowych szeregach socjalistycznych **Rzućmy teraz okiem na pochodzenie narodowe tych komunistycznych i socjalistycznych „katolików“.** Same nazwiska polskie! Grzesiński, Gronowski, Obrzud, Czamański, Jadasz, Kaszyński i t. d. to dzisiaj najwyżsi dygnitarze partyjni komunistów i socjalistów. A któż dopiero policzy szaraczków komunistycznych o polskich nazwiskach? Śmiało rzec można, że olbrzymia większość tych komunistycznych i socjalistyczych „katolików“ pochodzi z rodzin polskich.

Czy jest to tylko nieszczęśliwy zbieg okoliczności? O nie. To jest **celowa robota rozagitowanego kleru niemieckiego,** który woli ateistycznych socjalistów, i komunistów, niż wiernych katolików, ale Polaków. Ci pierwsi bowiem należą bądź co bądź do „wielkiego narodu niemieckiego“, a ci drudzy zaś „kommen aus dem Osten“.

Czesław Budnik.

Pola Negri rozpuszcza o sobie nowe bujdy.

Pola Negri, bardziej dziś głośna niż słynna gwiazda filmowa, ma podobno niezwykły kłopot. Zakochał się w niej rodak pan Grzegorz Janda, zamieszkały stale w Detroit, który oglądał Polę Negri na ekranie i tak go oczarowała postać aktorki, iż pisał do niej listy z wyznaniami uwielbienia i miłości i błagał o odrobinę uczucia i litości. Wyraził nawet ochotę poślubienia Poli, lecz nadaremnie.

Wtedy zrozpaczony przyjechał do Los Angeles, aby osobiście rozmówić się z uwielbianą artystką, lecz nie nadarzała się po temu dobra sposobność.

Spróbował więc ostatniego sposobu: Napisał do Poli, iż zastrzeli jej męża, ją, a naostatku siebie, jeśli nie zyska wzajemności.

Pola Negri zwróciła się do władz z prośbą o obronę. Jandę uwięziono i zabroniono mu pobytu w Los Angeles.

Tę całą bujdę można było zakończyć w sposób bardziej kinowy. Oto dla obrony skóry i czci pani Poli, młodzież chrześcijańska całego świata zorganizowała korpus ochronny, który dniem i nocą strzeże jej cnoty.

Dr Mieczysław Jarosławski. (6

Tajemniczy chemik.

POWIEŚĆ.

(Ciąg dalszy).

— Niech mi pan wierzy, że uczynię, to w odpowiedniej chwili — pobłażliwie uśmiechnął się tajemniczy chemik. — Narazie chciałem jeszcze panom pokazać działanie trzeciego z kolei gazu-trującego. Niech się panowie cokolwiek dalej odsuną. — A zwróciwszy się do człowieka w białym fartuchu, dodał — proszę obejrzeć maski panów, czy szczelnie są zamknięte.

Następnie sam włożył na nos i usta małą elastyczną maskę i podsunął królika pod kran większego balonu szklanego. Za nieznacznem dotknięciem maszynerji obok ulokowanej nastąpił syk, powodujący swądem odruchowe cofnięcie się obserwatorów. Królik opadł na tacę, jak szmata.

— Ależ to obrzydliwstwo! — wykrztusił, wstrząsając się Latosiński.

— Jedna z najstraszniejszych trucizn, jakie udało mi się wynaleźć. Teraz mogą się panowie na chwilę zbliżyć. Zwierzątko zostało zabite natychmiast. Mało tego, zatrucie jest tak silne, że w kilka chwil potem następuje rozkład ciała dotkniętego gazem. Proszę...

Ujął pincetą szerść królika raz i drugi i wyszarpnął lekko kilka kłaków wraz z rozłażącą się skórką. Królik z czerwonego stawał się purpurowym, fjoletowym...

— Słyszałem, że podobnie zabija czarna ospa — wtrącił nieśmiało Latosiński.

— Tak, ma pan słuszność. Chodzi tu bowiem również o piorunujące zakażenie krwi a jednocześnie z tem całego organizmu, jak przy dżumie, a nawet cholerze azjatyckiej. Spalić natychmiast elektrycznością — zwrócił się do człowieka w białym fartuchu, który postępował nieodłącznie za nim.

— Oto rezultaty mojej pracy. Narazie są to próby na małą skalę. Oczywiście, kiedy preparaty te udoskonalę i opanuję je całkowicie, nie będę robić z nich tajemnicy przed tymi, dla których pracuję. — W tem miejscu uważny obserwator mógłby dostrzec na twarzy tajemniczego chemika lekki skurcz dowodzący, że słowa te podyktowała mu głęboko utajona w nim złośliwość. I rzeczywiście czujny umysł Kublika nie był daleki od powzięcia tej myśli.

— Kanalja! — jak błyskawica przeleciała myśl w jego pięknie zbudowanej głowie — pochylił ją potakująco i z rozważnym uznaniem dodał głośno:

— Pan doktór będzie miał nieocenioną zasługę przed naszem społeczeństwem.

Chemik puścił jednak to uznanie mimo uszu, jakby przyzwyczajony był do podobnych wyrazów uznania dla swojej wiedzy.

— Narazie jednak obawiam się jeszcze wszystkich i wszystkiego: rozgłosu, jaki nadała by tym wynalazkom prasa, możliwych podstępów, wykradania moich pomysłów, a nawet akcji wprost szpiegowskiej — dodał znacząco — prowadziłaby ona bowiem w prostej linji do zniszczenia tego warsztatu pracy tutaj i wykorzystania jego dorobku na obcym nam terenie, a więc ku naszej szkodzie. Wynalazki te, jak panowie mogliście z tego małego eksperymentu zaobserwować, mogą mieć doniosłe znaczenie w ewentualnej walce.

Latosiński i Kublik słuchali uważnie. Widziało się, że najwyraźniej byli zdumieni, zaskoczeni uprzejmością, wiedzą i naukowym spokojem tajemniczego chemika.

— Może panowie zechcą przejść teraz do mego gabinetu na małą herbatkę, no i zastosowanie koniecznego antidotum po wizytacji tej niewinnej na pozór sali.

Latosiński skwapliwie wycofał się z tajemniczej sali. Kublik ogarniał jeszcze wzrokiem jej urządzenie i odnotowywał w pamięci wejścia do niej przynajmniej te nieukryte przed jego wzrokiem.

W dostatnio a solidnie urządzonym gabinecie Latosiński i Kublik poczuli się skrępowani. Sprawa zażycia antidotum z rąk tego podejrzanego indywiduum, szczególniej dla Kublika, przedstawiała się bardzo niewyraźnie. Marzyli też już o tem, żeby się stąd wydostać. Z tej niebezpiecznej pracowni starego dziwaka — jak mniemał teraz Latosiński, dokąd skierowała ich niczem nieuzasadniona podejrzliwość, a może wprost zwykła ciekawość ich przełożonych.

Po wypiciu herbaty z dobremi przekąskami i wypaleniu papierosów, doktór chemji oznajmił swoim gościom, że, jeżeli nic nie mają więcej tu do wykonania, wizyta ich mogła by być uważana za skończoną.

— A antidotum, panie doktorze? — z lękiem spytał Latosiński.

— Już panowie je wsiąknęli w odpowiedniej formie i dozie — oznajmił chemik z ledwie dostrzegalną ironją.

— Pan jest zagadkowy, panie doktorze — plątał się w słowach Latosiński, na którego twarzy kroplił się zimny pot przerażenia.

— Tylko dokładny w swych poczynaniach i przewidujący trzeźwo, panie aspirancie... — skłonił się ruchem zaznaczającym swą wyższość tajemniczy chemik.

Kublik wstał i żegnał się.

— Nie pozostaje nam nic innego jak pożegnać narazie pana doktora i podziękować mu za jego wyjątkową dla nas uprzejmość — oznajmił z niemniejszą godnością Kublik. — Niech mi pan wierzy, panie doktorze, o tej miłej i pouczającej wizycie u niego nie zapomnę...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wybory do parlamentu w Japonji.

Wywiad z p. min. Matsushima, posłem Japonji w Warszawie.

Kilka dni temu odbyły się wybory do parlamentu japońskiego. Zwróciliśmy się więc do p. min. Matsushimy z prośbą o udzielenie kilku wyjaśnień, co do wytworzonej sytuacji politycznej. P. minister Japonji był łaskaw udzielić następujących informacyj:

— Jakie są właściwe wyniki wyborów, panie ministrze?

— Poszczególne doniesienia nie zgadzają się z sobą ściśle. Pewnem jest jedno, iż partja rządząca Seiukai - konserwatyści i partja opozycyjna Minseito - liberali mają prawie jednakową ilość mandatów. Języczkiem u wagi parlamentarnej będą tzw. niezależni. Każda z partyj utrzymuje o sobie, że pójdą oni łącznie z nią. P. poseł osobiście sądzi jednakże, że niezależni pójdą z partją Seiukai i tym sposobem gabinet obecny z premjerem baronem Tanaka utrzyma się.

— W każdym razie, mówi p. minister, gdyby nawet doszedł do skutku gabinet dotychczasowej opozycji — Minseito, to i tak linje zasadnicze polityki zagranicznej zostaną utrzymane.

— Jaką jest ilość posłów socjalistycznych?

— Zaledwie 8—10, rozdzielonych na trzy zwalczające się grupy — odpowiada p. poseł — widzi Pan więc, że wpływ na rząd posłów robotniczych będzie w każdym razie minimalny.

— Jedynie w dziedzinie polityki wewnętrznej, a szczególnie jeśli chodzi o reformę agrarną, polityka Minseito może być bardziej aktywną od polityki Seiukai. I tutaj jednakże przewiduję znaczne trudności dla rządu, któryby chciał przynajmniej częściowo rozwiązać tą kwestję, gdyż na taki, zmniejszony nawet program parcelacyjny, trzeba byłoby 30 miljonów jenów — o co nie łatwo w kasach państwowych.

— A czy program morski Japonji zostałby zredukowany przez gabinet liberalny?

— Na ostatniej konferencji trzech mocarstw — Japonja czyniła wszelkie wysiłki, by doprowadzić do zgody i tym sposobem ograniczenia zbrojeń. Niestety skutkiem wzajemnej różnicy zdań dwóch państw anglo-saskich, konferencja, jak wiadomo, żadnych wyników nie dała. Obecny zaś program morski Japonji jest podyktowany jej koniecznościami życiowemi i redukcji w żadnym razie ulec nie może.

— Korzystamy ze sposobności by poruszyć inną sprawę. Co Pan Poseł może powiedzieć o stosunkach polsko-japońskich?

— Od czasów wskrzeszenia Polski panują między dwoma państwami stosunki serdecznej przyjaźni. Mogę je więc tylko podtrzymywać w dalszym ciągu.

— Natomiast w dziedzinie ekonomicznej jest jeszcze bardzo dużo do zrobienia — zwróćę więc swe starania w tym głównie kierunku. **Z Polski przywozi się do Japonji:** przędzę wełnianą, maszyny elektrotechniczne, rury, cynk. Z Japonji możnaby eksportować: jedwab i papier. W celu rozwinięcia wzajemnych stosunków handlowych bez obcego pośrednictwa, staramy się obecnie wraz z posłem polskim w Tokio, aby **statek japoński**, który dotąd dochodził **tylko do Hamburga**, kierował również do Gdańska; będzie to miało doniosłe znaczenie dla wzajemnego bezpośredniego kontaktu.

Wszechpolski zjazd bibljotekarzy.

Pierwszy zjazd bibljotekarzy polskich odbędzie się we Lwowie, między 26 a 29 maja rb z okazji 100-letniej uroczystości Ossolineum.

Głodówka 14-tu komunistów.

Osadzeni w więzieniu na Łukiszkach pod Wilnem komuniści, ogłosili głodówkę jako demonstracje przeciwko toczącemu się procesowi białoruskiej Hromady. Aresztowani hromadowcy udziału w głodówce nie biorą. Ogółem głoduje 14 komunistów.

Francja wydała nową ustawę o teatrach filmowych.

Bojkot filmów antyfrancuskich. — Idźmy za przykładem Paryża.

Francuski minister oświaty Herriot przedłożył prezydentowi republiki do podpisu nowy statut dla teatrów filmowych, uchwalony na ostatniem posiedzeniu rady gabinetowej. Statut nie został jeszcze ogłoszony urzędownie i prasa paryska podaje tylko najważniejsze w tej sprawie szczegóły, które otrzymali dziennikarze od Herriota.

Obecnie — mówi Herriot — kina będą w ustawodawstwie zajmowały to samo stanowisko, co teatry. Dotąd podlegały kina ustawie z r. 1864 o widowiskach jarmarcznych. Nowa ustawa mówi o teatrach filmowych. Czuwać nad niemi będzie komisja, która w połowie ma się składać z urzędników poszczególnych ministerstw, a w drugiej połowie z fachowych przedstawicieli sztuki filmowej i przemysłu filmowego.

Niektóre pisma — mówił Herriot — podały fałszywe wiadomości o zarządzeniach ochronnych na rzecz filmów francuskich. Otóż rząd nie ma zamiaru utrudniać wyświetlania obcych filmów we Francji, gdyż francuski przemysł pokrywa zaledwie jedną siódmą część zapotrzebowania francuskich teatrów filmowych. Ale nowy statut daje władzom rządowym możność zabronienia wyświetlania filmów antyfrancuskich. Gdy wymieniona na wstępie komisja dowie się, że pewna firma zagraniczna kręci film, który ma robić propagandę przeciwko Francji, może nie tylko ten jeden film, ale wogóle całą produkcję filmową owej firmy obłożyć we Francji bojkotem. Z drugiej strony mogą być poczynione ułatwienia zagranicznym firmom, które kręcą filmy, mogące przynieść Francji pożytek. Komisja rozpocznie swoje prace w połowie marca bieżącego roku.

Takie są najogólniejsze zarysy nowej ustawy francuskiej o filmach. Byłoby może wskazanem, ażeby nasze władze zapoznały się z tą ustawą i wyzyskały ją dla polskiej jednolitej ustawy filmowej. Bo na razie można do naszego kraju wprowadzać najgorsze antypolskie filmy, czemu cenzura kinowa nie przeciwdziała. Zresztą takiej cenzuralnej komisji domagają się oddawna w Polsce odpowiednie i zainteresowane czynniki, a także i społeczeństwo.

Bomba w niemieckim urzędzie.

Berlin. (Pat.) W urzędzie odszkodowań w Berlinie jeden z dawnych kolonistów niemieckich w Afryce 50-letni kupiec Langkoop zażądał od dyrektora natychmiastowej wypłaty odszkodowania w wysokości 112 000 marek za majątek, jaki utracił w kolonjach w czasie wojny światowej. Langkoop uważał się za pokrzywdzonego, ponieważ urząd odszkodowań obliczył jego straty tylko na 40 000 marek i wypłacił mu jedynie 20% tej sumy. Langkoop przybył do urzędu odszkodowań z bombą i rewolwerem i pod groźbą rewolweru zażądał wydania mu czeku na sumę 112 000. Po 4-godzinnych pertraktacjach pomiędzy dyrektorem urzędu a zdesperowanym Langkoopem doszło do strzelaniny. Na szczęście jednak kule nie trafiły dyrektora urzędu. Langkoop rzucił następnie bombę, która jednak również nie wybuchła. Policja aresztowała Langkoopa.

Katastrofa na księżycu.

Ziemia i księżyc w r. 5.000.000. — Kolonizacja na planetach. Koniec.

Amerykański przyrodnik Haldane ogłosił w „Harper Magazine" fantazję dalekiej, nieskończonej dla naszych pojęć przyszłości. Wzorem J. Verne'a wychodzi on z pewnego założenia. A mianowicie przypuszcza, że około roku 40.000.000 żyje na Wenerze, gdzie przechowuje się następujące opowiadanie o ostatnich dziejach naszej małej ziemi.

Było to około r. 5.000.000. Ludzkość osiągnęła już szczyt doskonałości. Nie było cierpienia. Przeciętne życie człowieka trwało 3.000 lat. Dążności ludzkie szły w kierunku udoskonalenia stosunków osobistych, a najwięcej zajmowali się ludzie sztuką i muzyką. Dwie części ziemi były sztucznie ogrzewane. Kontynenty przyjęły inne kształty.

Synowie ziemi zdobywali nawet gwiazdy, chcąc się na nich osiedlić. Dwie wyprawy dotarły do księżyca, i sporządziły jego mapę; lecz nie mogli więcej powrócić na ziemię. Po 284 daremnych próbach udało się ludziom wylądować aż na Wenerze, gdzie założyli swą kolonję. Osadnicy na Wenerze dostosowali się do nowych warunków życia i powoli rozwijali nowe zmysły. Wtenczas spodobało im się tak bardzo na Wenerze, że czuli się tam zupełnie bezpieczni. Nie tęsknili już do swej matki ziemi, i mogli zupełnie spokojnie obserwować, co się na niej działo. A groziła jej straszna katastrofa.

Księżyc bowiem podczas miljonów lat przyciągał do siebie tak dużo płynnych fal z ziemi, że ona coraz leniwiej się obracała. Ten tragiczny dla rozwoju ludzkości proces człowiek sam przyspieszał. Wyczerpały się już zapasy węgla. Wtedy człowiek zaczął wytwarzać maszynami siłę z energji fal W r. 17.000.000 obracała się ziemia już tak powoli, że jeden dzień na ziemi trwał tak długo, jak jeden miesiąc w 1926 r.

Księżyc zbliżył się tak bardzo do ziemi, że jej mieszkańcom wydawał się 25 razy większy od słońca. Cztery razy w roku podnosił jego wpływ powierzchnię morza o 500 stopni. W końcu wyrwał się z wnętrza księżyca olbrzymi potok białej lawy. W przeciągu trzech dni stary trabant ziemi przemienił się w ognisty pierścień z białej lawy i prochu.

Ostatnia wiadomość, która z ziemi doszła do Wenery, opiewała, że ludzie na ziemi skryli się pod jej powierzchnię.

Sprawa polskich robotników sezonowych w Reichstagu.

Berlin, 4. 3. (PAT.) Komisja gospodarcza Reichstagu kontynuowała wczoraj dyskusję w sprawie robotników sezonowych. Poseł socjalistyczny Schmidt atakował niemiecko-narodowych, że potępiają robotników sezonowych zagranicznych, a w rzeczywistości żądają oni usunięcia kontyngentu. Poseł Schmidt zaznaczył, że specjalni agenci niemieccy werbują obecnie w Polsce robotników na roboty sezonowe. Poseł centrowy Ehrhardt, omawiając sprawę robotników sezonowych polskich ze stanowiska narodowo - politycznego Niemiec, oświadczył, że masowa emigracja z Polski jest szkodliwą. Polska, zdaniem Ehrhardta, używa emigrantów jako agitatorów (?). Obywatele polscy wykupują grunta pograniczne i starają się osiedlać na nich masowo ludność polską.

Poseł demokratyczny Lehmer wystąpił przeciwko taktyce niemiecko-narodowych, którzy w całym kraju uprawiają agitację nacjonalistyczną na zjazdach pod hasłem zagrożonych granic wschodnich i alarmują społeczeństwo z powodu niebezpieczeństwa słowiańskiego. W ostrych słowach zwracał się poseł Lehmer przeciwko posłowi niemiecko-narodowemu Schlange, który na zjeździe niemiecko-narodowych w Słupsku przedstawiał niebezpieczeństwo, zagrażające rolnictwu ze strony Polski i rządów wschodnich. W końcu komisja przyjęła wniosek socjalistów, żądający, aby rząd niezwłocznie przedsięwziął zarządzenia w zakresie stosunku pracy i płacy. Przyjęty został również wniosek komunistów, żądający, aby robotnicy zagraniczni przyjmowani byli do pracy w roli tylko na warunkach, obowiązujących przynajmniej robotników niemieckich.

Wielki proces celny w Gdańsku.

Biurokratyzm celny powodem nadużyć. O wolne składy nad granicą. — Przesłuchanie świadków dopiero może wyjaśnić sprawę.

W wielkim procesie celnym zawsze jeszcze trwają przesłuchania oskarżonych i znawców co do możliwości dokonania takich nadużyć jakie zaprowadziły sprawców na ławę oskarżonych. Z zeznań rzeczonawców, którzy sami z trudem wyznawają się o skomplikowanym aparacie celnym wynikło dotąd, że niedostateczna kontrola pod jednym względem wynikła tylko z braku odpowiedniej liczby wyszkolonych celników, dzięki czemu częstokroć przy odprawie celnej nawet zainteresowane strony pomagać musiały Aparat biurokratyczny przytem jest tak skomplikowany, że urzędnik niższy sam nie mógł podczas oclenia towarów stwierdzić, czy dany towar został wprowadzony czy też należało go zatrzymać. Brak urzędników umożliwił zdarzenia, że cały wagon nieodprawiony przez rewizorów mógł bez przeszkód przejechać przez granicę. Z drugiej strony sam fakt istnienia wolnych składów nad samą granicą, poprostu ułatwiał szmugiel towarów przez granicę, gdyż niedość ściśle na składzie odróżniano towary oclone od nieoclonych lokowanych najczęściej w jednej i tej samej ubikacji. Dla tego też podczas rozprawy podniesiono również pytanie, czy urządzenie składów wolno cłowych nad samą granicą jest pożądanem. Tak u publiczności jak i w gronie sędziów podczas dotychczasowych rozpraw przeważa mniemanie, że dopiero zeznania licznych świadków wyjaśnią, że chodzi tu o wyraźną defraudację czy też o niedopatrzenia urzędników dzięki skomplikowanemu i nieodpowiedniemu aparatowi celnemu.

Zginął na posterunku.

Ocalił pociąg — zabił siebie.

Londyn, w lutym.

Przykład rzadkiej sumienności, dał dozorca sygnałowy, Blacke, którego znaleziono bez życia w jego budce sygnałowej, stojącej samotnie u toru angielskiej kolei zachodniej.

Około czwartej zrana obsługa dwóch pociągów, zdążających z obu stron omyłkowo po jednym torze ku budce Blacke'a, ujrzała sygnał: „Niebezpieczeństwo!" Pociągi natychmiast wstrzymano, a konduktorzy, udali się do budki sygnalisty.

Blacke jednak leżał bez życia u lewarów sygnałowych. Jak przypuszczają, dzielny człowiek, już od lat czterdziestu służący na kolei, spostrzegłszy niebezpieczeństwo, tak się niem przeraził, że dostał ataku sercowego, ale ostatnim wysiłkiem woli pociągnął lewar odpowiedniego sygnału, poczem padł martwy na posterunku, uchroniwszy od katastrofy dwa pociągi przepełnione podróżnymi.

ZMARLI.

Ś. p. **Franciszek Kostrzyński,** przemysłowiec w Poznaniu.

Ś. p. **Barbara z Zielińskich Anfilinkowa** w Poznaniu.

Ś. p. **Antoni Wilk,** przetokowy kościańskiej kolei powiatowej, w Kościanie.

Ś. p. **Zofja Katafiaszowa,** żona kupca, w Ostrowie.

Ś. p. **Emanuel Knothe,** przemysłowiec i obywatel m. Tomaszowa.

Paryż przeciw Waldemarasowi.

Paryż. PAT.) Prasa tutejsza w dalszym ciągu wykazuje wielkie zainteresowanie sprawą polsko-litewską.

W artykule, napisanym przed ogłoszeniem tekstu odpowiedzi Waldemarasa na ostatnią notę ministra Zaleskiego, „Temps“ wyraża nadzieję, iż nota ta otworzy drogę skutecznym pertraktacjom. Sytuacja obecna — pisze dziennik — długo trwać nie może. Pożałowania godnym faktem jest, że trzeba było więcej, niż trzech miesięcy, aby zacząć wprowadzać w czyn wyraźne zalecenia Rady Ligi. Należy spodziewać się, że Waldemaras nareszcie zrozumie konieczność zmiany dotychczasowej swej taktyki. Pewnem jest zresztą, że Rada Ligi użyje wszystkich swych wpływów, celem ułatwienia bezpośredniego kontaktu pomiędzy rządami warszawskim i kowieńskim i przyspieszenia trwałego załatwienia zatargu polsko-litewskiego.

W „Victoire“ Jerzy Bienaimé, wyrażając przekonanie, że Rada Ligi zajmie się na nowo gruntownem rozpatrzeniem zagadnienia polsko-litewskiego, podkreśla różnicę w nastrojach obu społeczeństw, którą stwierdził w czasie pobytu swego w Polsce prof. Birżyszka. Podczas gdy litewska opinja publiczna, sztucznie podniecona, przejęta jest kwestją polską, w Polsce daleko mniej się zajmują kwestją litewską. W sprawozdaniu swem prof. Birżyszka mówi o przyjaznem usposobieniu dla Litwy, które wszędzie znalazł w Polsce. Autor artykułu wyraża nadzieję, że przyszłe rokowania polsko-litewskie wykażą fałszywość stanowiska Waldemarasa, używającego Polski jako straszaka, w celu utrzymania Litwy pod dyktaturą.

Ciemnota na wsi.

Z Hrubieszowa donoszą: Tłum włościan i mieszkańców osady Uchań napadł w czasie ćwiczeń strażackich na strażaków, usiłując ich obić. Policja wraz ze strażakami przy pomocy sikawek odparła tłum, który oblany strumieniami wody rozproszył się. Napaść na strażaków wynikła na tle agitacji jakichś ciemnych indywiduów, dowodzących ludności, iż straż ogniowa to wymysł szatana.

B. poseł Wojewódzki urządza sobie grę w ciuciubabkę.

Z Wilna donoszą: Były poseł Sylwester Wojewódzki, nadesłał do redakcji „Słowa“ list, w którym twierdzi, że to on właśnie jest poszukiwaną swego czasu w mieszkaniu p. Olejniczakowskiej osobą. List Wojewódzkiego roi się od pogróżek skierowanych pod adresem rządu Marszałka Piłsudskiego. Rząd ten Wojewódzki nazywa rządem faszystowskim. List zawiera także szereg faktów o aresztowaniach w szeregach MPCH. W końcu były poseł Wojewódzki zapowiada, że znajduje się w ukryciu i dopiero wtedy wyjdzie z ukrycia, gdy uzna to za stosowne.

Otwock chce mieć ruletkę.

Grono miłośników miasta Otwocka wniosło do starostwa warszawskiego podanie o pozwolenie urządzenia w tej miejscowości kuracyjnej domu gry w ruletkę. Petenci uzasadniają podanie tem, że w Otwocku kwitnie wszelka gra hazardowa, lepiej zatem — ich zdaniem — aby hazard ulegalizować.

Wiadomości z kraju.

Pięciozłotówki nie będą wycofane.

W ostatnich dniach do Banku Polskiego zgłasza się znaczna ilość osób, w celu wymiany biletów pięciozłotowych które jakoby miały być z obiegu wycofane. Wobec tego Bank Polski podaje do wiadomości, iż wycofanie z obiegu biletów 5-złotowych nie jest zamierzone i bilety 5-złotowe zarówno z datą emisji 1 maja 1925 r. jak i z datą emisji 25 października 1926 r. pozostają nadal w obiegu i są prawnym środkiem płatniczym.

25-lecie pracy dziennikarskiej.

W Rybniku obchodzono 25-lecie pracy dziennikarskiej b. posła Michała Kwiatkowskiego. Kwiatkowski wydaje obecnie pismo pt. „Sztandar Polski“. Jubilat wydawał swojego czasu pismo w Westfalji, które oddało cenne usługi wśród tamtejszej emigracji robotniczej, narażając wydawcę na rozliczne prześladowania ze strony rządu pruskiego. Redaktor Kwiatkowski położył wielkie zasługi w czasie plebiscytu w powiatach gliwickim i strzeleckim.

Litwini w Polsce będą mieli szkoły.

Litewskie towarzystwo oświatowe „Ritas“ otrzymało koncesje na zakładanie szkół powszechnych w powiecie święciańskim. Szkoły te mają podlegać kontroli ze strony władz szkolnch.

Burmistrz, który brał łapówki.

W sądzie okręgowym w Nowym Sączu zapadł wyrok w procesie przeciwko b. burmistrzowi Zakopanego Janowi Bełzie, oskarżonemu o nadużycia na szkodę gminy i pobieranie łapówek. Bełza skazany został na pół roku więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego i zawieszeniem kary na pięć lat. Równocześnie zasądzono Bełzę na zapłacenie 7 200 złotych.

Pogrzeb zasłużonego na polu narodowem kapłana

Z Katowic donoszą: Odbyty w Piskowicach pogrzeb zmarłego ks. proboszcza Chrząszcza, stał się wielką manifestacją polską całego katolickiego Śląska Opolskiego. W pogrzebie wzięło udział 14 związków ze sztandarami i 65 księży. Nad grobem wygłoszono szereg przemówień, z nich jedno w języku niemieckim.

Kasiarze w Białymstoku.

Nieznani sprawcy przedostali się do biura oddziału białostockiego niemieckiej firmy ekspedycyjnej Simon Eger, gdzie po rozpruciu kasy ogniotrwałej skradli znaczną ilość pieniędzy i kilkanaście dolarówek. W gotówce skradziono 4.700 zł. i przeszło 800 dolarów amerykańskich. Złoczyńcy dotąd nie zostali ujęci.

Jubileusz gimnazjum IV im. Jana Długosza we Lwowie.

Gimnazjum IV. im. Jana Długosza we Lwowie obchodzić będzie w czerwcu br. jubileusz półwiekowego swego istnienia. Zawiązany komitet podzielił się na sekcje i rozpoczął intensywną pracę, w celu uroczystość wypadła jak najświetniej. Prócz zwyczajnych punktów programu obchodowego planuje także utrwalenie jubileuszu jakąś stałą pamiątką oraz utworzenie związku b. wychowanków gimnazjum.

W łączności z tą akcją uprasza komitet wszystkich b. wychowanków i profesorów gimnazjum IV., aby raczyli zgłosić współudział w uroczystości jubileuszowej. Zaznacza się przytem, że do b. wychowanków wymienionego zakładu należą nietylko ci, którzy uczęszczali do gimnazjum IV., w budynku nowym przy ulicy Nikorowicza 2 obok Politechniki, począwszy od r. szkolnego 1890-91, ale także ci, którzy byli uczniami gimnazjum bernardyńskiego przy ulicy Wałowej w latach 1879-80 — 1889-90 — oraz b. uczniowie filji gimnazjum IV., która istniała od r. szkolnego 1898-99 — 1919-20, umieszczona najpierw w budynku głównym przy ulicy Nikorowicza 2 a następnie przy ulicy Chocimskiej.

Równocześnie zwraca się komitet z prośbą do tych roczników, które zamierzają w b. r. odbyć zjazdy koleżeńskie, aby urządziły je w porozumieniu z nim podczas uroczystości jubileuszowej.

Wszystkim b. wychowankom i profesorom, którzy zgłoszą współudział w jubileuszu, prześle komitet imienne szczegółowe informacje co do uroczystości. Zgłoszenia i wszelkie korespondencje należy skierowywać do dyrekcji gimnazjum IV. Jana Długosza we Lwowie, ul. Nikorowicza 2 obok Politechniki.

Jak Ukraińcy popierają morderców ś. p. Sobińskiego.

Ucznia który świadczył przeciw Atamańczukowi, wydalono z gimnazjum ruskiego.

Ze Lwowa donoszą:

W związku z procesem o morderstwo dokonane na osobie kuratora Sobińskiego zaszedł wypadek, który nawet w sferach ukraińskich wywołał silne wzburzenie. Mianowicie jako jeden z pierwszych świadków zeznawał 17-letni uczeń gimnazjum ukraińskiego w Horodence, Tysiak, który w marcu 1927 roku bawił w Osmołodzie i był pomocny Atamańczukowi w przekradaniu się przez granicę do Czechosłowacji. Tysiak zeznaniami swemi obciążył Atamańczuka. Po powrocie z rozprawy do gimnazjum w Horodence, spotkał się natychmiast z bojkotem, przyczem zarówno dyrekcja, jak i gospodarz klasy udzielili mu rady, by w interesie własnym opuścił gimnazjum. Powiedziano mu wówczas „ty się u nas nie wychowasz“. Wobec tego, Tysiak zmuszony był prosić o zwolnienie i obecnie wniósł podanie do kuratorjum o przyjęcie go do państwowego gimnazjum polskiego.

Czyżkówko.

(Z legend podmiejskich Bydgoszczy.)

W opowiadaniu mojem wrócimy się do czasów, gdy w Bydgoszczy, już wówczas gródku sporym, zamieszkiwał na zamku kasztelan, zacny i światły człowiek. Bram strzegło rycerstwo, a przedmieścia liczyły niewielu mieszkańców, żyjących w odosobnionych zagrodach, rozrzuconych przy głównych traktach, prowadzących wśród pól, mokrych łąk i gęstych borów, jedne w stronę Wyszogrodu, Torunia, drugie do Nakła i Koronowa.

Otóż przy drodze koronowskiej, w miejscu, gdzie trakt wrzynał się w gęsty ostęp leśny coś godzina od grodu, rozłożyło się kilka chat od dawien dawna osiadłych tam mieszczan, którym niby to w Bidgostiensis za ciasno i duszno już było.

Rola, pasieki, łowy, ogrodnictwo i ho dowla, były stałym zajęciem mieszkańców chałup, przytulonych bojaźliwie z jednej strony do boru, z drugiej do Brdy. Byli też tam, wśród tych łyczków, a nawet żyli sobie nie najgorzej krawiec który szył dość zgrabne kubraki, kaftany i żupany, szewc, znany z ciżemek i safianów oraz kowal, zaraz z brzegu w pierwszem osiedlu z dziada pradziada osiadły.

Kowal, jako jeden z nielicznych rzemieślników, we wsi cieszył się powagą i splendorem niemałym nie tylko wśród swoich, ale wśród rycerstwa i kupców chwilowo tu zatrzymujących się dla naprawy wozów, uszkodzonych długą podróżą.

Dom, dobrze utrzymany, z kuźnią o gościnnie rozwartych drzwiach, okolony ogródkiem, bielił się zdala. O samoobronie snać tutaj nie myślano. Wnijścia ryglowane były prostym sposobem, okna z wieczora zawierane były okiennicami z silnych desek i okucia żelaznego. Nie była to więc żadna forteczka, ale zato solidne domostwo, znane w gródku samemu kasztelanowi, któremu kowal okucia sporządzał i konie kował.

Dawno już przed kuźnią nikt z rycerstwa się nie zatrzymywał. Ale, oto dziś w majowy ranek, jak gdyby z pod ziemi wyrosła przed kowalem dorodna postać młodzieńca w lekkiej zbroi składającej się z kaftana siatkowego i takiegoż kołpaka, miecza i konia bułanego.

— Bóg wam dopomóż.

— Panie Boże zapłać.

— Okujcie, waszeć, konia, bo zgubił podkowę ledwiem wyruszył z zamku.

Kowal, zażyłej postaci chłop, popatrzył na rycerza i konia ciekawie i rzekł:

— Dobrze, że waszmość spostrzegł wrychle brak podkowy, inaczej...

— Nie dognałbym słonka dzisia w Koronowie. A sprawa pilna...

— Duchem się sprawię — przerwał kowal, szykując narzędzia.

Rycerzyk tymczasem jął się rozglądać dokoła, aż podsunął się pod otwarte okno domu, w którem mignęła mu główka dziewczęca i znikła w cieniach izby. Po niecałej zdrowaście znów się ukazała z włosem jak len, opadającym długiemi kosami na ramiona.

Podróżny nie zdzierżył ciekawości, pchającej go siłą bezwiedną ku oknu, gdzie dziewoja zajęta ptaszyną w klatce, coś doń szczebiotała.

Podszedł, pytając nieśmiało:

— Czy ta ptaszyna rozumie waćpanne?

Dziewczę spłonęło na widok nieznanego człowieka. Po chwili wahania jednak odrzekło:

— Rozumie dobrze, waszmość panie. Każdego ranka tak gwarzymy.

— Znam się nieco na ptactwie. Widzę, że to czyż.

— Tak, czyżyk kochany.

— A godzi się to więzić leśną ptaszynę?

Wyrzut, wypowiedziany przez dworaka, zmieszał dziewczynę, lecz na chwilę tylko. Bowiem mimowolnym ruchem otworzyła drzwiczki klatki i szepnęła do uwięzionego:

— Wyjdź, ptaszku na wolność, jeśli ci przykro być ze mną.

Czyż, popatrzył na przyjaciółkę swą, ćwierknął, pokręcił główką i wyfrunął z izby, poczem zatoczył koło nad głową rycerza i z wesołym szczebiotem siadł na ramie okiennej, skąd z powrotem odleciał do klatki.

— Zaprawdę przywiązał się do waćpanny i nie pragnie jej opuścić.

— Wierny mi jest, bom dobra dla niego.

— Widzę to — potwierdził rycerzyk i dodał mimowoli: — Zazdroszczę mu towarzystwa waćpanny i przyjaźni.

Chciał jeszcze coć rzec, co mu z serca na usta gwałtem się cisnęło, ale kowal zawołał.

— Waszmość panie, bułany gotowy!

Cóż było robić. Pospołu ukłonem błękity oczu i odszedł od dziewczęcia z czyżykiem. Ale nie strzymał i zapytał kowala:

— Waszasz to córa?

— Nie nasza, aleśmy ją przyhołubili w nieszczęściu, przeto nasza.

— A czyjaż była?

— Możnego pana, który legł od wroga niedaleko stąd, pozostawiając sierotę na drodze.

— Zacnego rodu musi...

— Juści — odpowiedział kowal z dumą.

Rycerz odjechał zadumany.

W Koronowie, zniewolon był zatrzymać się u wojewodzica, zięcia kasztelana, czas dłuższy, a tu serce i oczy tęsknić poczęły za miłym widokiem i srebrnym głosikiem kowalówny z pod Bydgoszczy. Nawet o imię zaboczył spytać, tak swą krasą go oszołomiła. Brało go niezmierzone pragnienie skreślenia choć kilku słów do nieznanej i wyznać swój afekt, lecz takt wrodzony przemógł i podyktował mu inny sposób: Przypomnieć się ustnie przez sługę.

Jak pomyślał, tak uczynił.

Wezwał pachołka, wręczył mu pismo do imć pana kasztelana i polecił zatrzymać się przed domem kowala, gdzie w oknie domu dostrzeże czyża, a przed kuźnią kowadełko sterczące w ziemi.

— Tam — pouczał pan sługę — wnijdziesz do chaty i pozdrowisz waćpannę kowalównę mojem imieniem i... nic, nic więcej.

Sługa wypełnił zlecenie.

Dziewczyna przyjęła pozdrowienie z wdzięcznością, boć młodzian dorodny był i serduszko zapłonęło zresztą dziwnym ogniem sympatji dla rycerzyka.

Powtórzyło się to w ciągu jednego miesiąca kilkakrotnie. Sługa jeździł stale do zagrody, gdzie czyż i kowadło dla wyrażenia pozdrowienia biało-

P.P.S. w obronie Trockiego i Komp.

Piszą nam z Warszawy:

U naszych wschodnich sąsiadów jest w użyciu przysłowie, wzięte z praktyki życiowej: „Co u trzeźwego na myśli — to u pijanego na języku". Otóż, agitacja wyborcza działa, jak alkohol — upaja; wyrywają się wtedy nieostrożne słowa i zdania, świadczące o istnieniu uczuć i poglądów, zwykle starannie ukrywanych; ujawniają się istotne dążności i charakter stronnictw politycznych. Podobny, dużo mówiący i znamienny wypadek mamy do zanotowania.

Pomiędzy licznemi odezwami wyborczemi PPS. (lista nr. 2). rozplakatowanemi po ulicach Warszwy, znajduje się jedna, ostrzegająca robotników, aby nie wpadli w sidła zastawiane na nich przez komunistów i nie dawali wiary oszukańczym ponetnym obietnicom, których komuniści nigdy nie dotrzymują, których, zresztą, w ustroju komunistycznym urzeczywistnić nie podobna. Dotychczas wszystko w porządku, ale dalej mamy już niespodziankę. Jako argument, mający odstraszyć robotnika od komunizmu, odezwa podaje fakt usunięcia z rosyjskiej partji komunistycznej Trockiego (Bronstejna) i jego kolegów-żydów z rosyjskiemi przybranemi nazwiskami: Stalin, ich gnębiciel, nazwany jest Mussolinim (dosłownie) i jemu odezwa przypisuje chęć zaprowadzenia w Rosji nowych rządów burżuazyjnych które bezlitośnie wyzyskiwać będą robotnika. Wygląda więc tak, że, zdaniem PPS., Trocki — twórca, obok Lenina, komunizmu, jest przyjacielem i opiekunem robotników, a tylko Stalin-Mussolini, obecny wódz komunizmu, jest ich wrogiem i prześladowcą. Oświadczenie takie jest prawdziwą niespodzianką, jest niezgodne z taktyką, jaką uprawia PPS. „po trzeźwemu"; przeczy też uparcie powtarzanym (widocznie niezupełnie szczerym) odżegnywaniom się PPS. od wszelkiej łączności i jakiegokolwiek pokrewieństwa z komunizmem. Co mogło wywołać takie nieostrożne wystąpienie? niewątpliwie, czad wyborczy i jeszcze nakaz władzy, rządzącej w P. P. S. — władzy żydowskiej.

Trzeba bowiem wiedzieć, że z powodu wykluczenia Trockiego i innych opozycjonistów, przeważnie żydów, z rosyjskiej partji komunistycznej, w świecie żydowskim powstało wielkie oburzenie i w prasie żydowskiej rozległy się gorące protesty przeciw polityce sowietów, zaczynającej jakoby teraz uprawiać antysemityzm, dla dogodzenia tłumom, pośród których coraz wyraźniej zaznaczają się w Rosji prądy, wrogie żydom. Z takim zarzutem wystąpił sam Trocki i Stalin, w oficjalnym organie sowieckim „Prawda", tłumaczył się, że zarzut jest niesłuszny, że i teraz jeszcze, pomimo wydalenia opozycjonistów, procent żydów na wyższych stanowiskach w rządzie sowieckim dochodzi do 23%. Do chóru żydowskiego, broniącego prześladownych „niesłusznie": Trockiego (Bornsteina), Zinowjewa (Apfelbauma), Radka (Sobelsona), Kamieniewa (Rosenfelda) i innych — dołączył się obecnie głos Polskiej Partji Socjalistycznej.

* * *

Odezwą wyborczą, z obroną Trockiego i K°, P. P. S. odkryła swe karty, ujawniła swe istotne oblicze; z pod nakładanej maski polskiego socjalisty pokazała się twarz międzynarodowego żyda, który używa najprzód socjalizmu, a następnie komunizmu, dla swych zaborczych planów opanowania całego świata, jak tego już dokonał w nieszczęsnej Rosji. Polski robotnik, jeżeli chce zostać człowiekiem i Polakiem, a nie żydowskim niewolnikiem, musi się bronić zarówno od socjalizmu (nauka żyda Marksa), jak i od komunizmu (nauka żyda Trockiego), gdyż jedno jest wstępem do drugiego; komunizm jest tylko nieuniknionym dalszym ciągiem socjalizmu. Syrenie śpiewy socjalistyczno-komunistyczne prowadzą zawsze robotnika do piekła nędzy materjalnej i moralnej — jak to już stało się w Rosji, pod rządami międzynarodówki żydowskiej.

---

głowy w imieniu swego pana i odebrania podziękowania za pamięć.

Wreszcie pewnego ranka zdobył się rycerz na skreślenie kilku słów do nieznanej mu bogdanki. Jeno, że to miała być ścisła tajemnica, zwykła w miłosnych sprawach, tedy pismo do kowalówny zaadresował dyskretnie „Czyżkowko“ i opieczętował; jednocześnie wystosował w błahej sprawie, dla pozoru zresztą, list do pana kasztelana.

Sługa, jako człek coprawda doświadczony, ale nieczytający, pisma zatknął w zanadrza i pojechał. Pierwej udał się na zamek bydgoski, bo tego wymagała subordynacja, tam oddał jedno z pism, przy powrocie wręczył kowalównie drugie. Ot i spełnił zadanie, nie przeczuwając wyniku.

Imć pan kasztelan, pismo odebrane z racji pewnej narazie odłożył. Skoro się uspokoił ze sprawami naglącemi i samotny znalazł w komnacie, wziął się do odczytania relacyj swego dworaka. Ale napis na wierzchu, niby adres, zwrócił natychmiast jego uwagę.

— To chyba nie do mnie? — rzekł do siebie kasztelan i jął oglądać papier na wsze strony.

Wreszcie kazał przywołać zaufanego sobie pisarza.

— Pismo zda się nie do mnie? — zwrócił się do przybyłego, podając papier.

— Nie inaczej, jaśnie panie kasztelanie.

— Otwórz — rozkazał, lecz szybko dodał — choć za wnikanie w cudze tajemnice nie biorę na swe sumienie odpowiedzialności.

— Aleć to może jakowe kpiny?

— Otwórz więc...

Szlachcic rozłożył papier i... zdębiał.

— Mości panie kasztelanie, to Wiesław pisze wyznanie do jakiejś białogłowy... że tęskni za nią okrutnie... że nie ostoi się dłużej tęsknocie i afektowi, który mu pierś rozsadza i przyleci do niej na bułanku, skoro się tylko nada ku temu sposobność. Dalej pozdrawia czyża i kowala.

— Aha, tu sęk, mości panie! — krzyknął kasztelan, wielce widać ubawiony zdarzeniem. — Listy sługa zamienił i pismo do mnie wystosowane wręczył niewieście z czyżykiem, a z afektami pozostawił u mnie, a bodaj go!

Kasztelan, wprawdzie personat nielada, pan możny, ale ludzki i wesoły, wziął nieporozumienie lekko i rzekł z miejsca zdecydowanie:

— Pojedziemy zatem odszukać kowalównę i odebrać pismo nasze.

Oczywiście, kasztelan rozwiązał zagadkę i co najważniejsza, ustalił nazwę miejscowości, którą mimowoli tajemniczo skreślił na liście zakochany rycerz.

Trafić do kowala kasztelanowi nie było trudno, był on jedynym w pobliżu grodu. Gorzej zato było z wydobyciem wyznania od panny, która zajście całe wzięła sobie głęboko do serduszka.

Okazało się przytem, że sierota, wychowanka kowala, wywodziła się z zacnego rodu i znanego w grodzie. Nic też dziwnego, że kasztelan sprawą miłosną dworzanina swego zajął się i młodych połączył, darząc ich na wieczne ziemią i puszczą, gdzie czyż i kowadełko stało.

Kasztelan często potem odwiedzał kowala, gdy się wybierał na polowanie w te strony i mawiał zwykle wesoło do otoczenia:

Jeśli waszmość boli główka,
Jedź na łowy do Czyżkówka.

W. Sławiński.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA.

Nakło.

Podrzucone dziecko. Powracający ze służby wieczorem w ub. środę, sekr. poczt. Renczyński, znalazł na schodach domu, w którym zamieszkuje przy ul. Dąbrowskiego, leżące na ziemi niemowlę w wieku około 4 miesięcy. Zziębnięte dziecko zabrał do swego mieszkania i doniósł o tem władzom. Matkę niemowlęcia odszukano, jest nią niej. Tob, która podrzuciła niemowlę ojcu swego dziecka, już żonatemu.

Z budownictwa miejskiego. Miasto nasze chcąc uniezależnić się od centrali elektrycznej w Nieżychowie, buduje własną elektrownię, która podobno już od maja będzie czynna. W związku z tem przekopano „czarną drogę", lecz jej nie zabezpieczono należycie tak, że może ktoś wpaść w wykopane doły i dotkliwie się potłuc. Wszczęto również prace około naprawy chodnika przy ulicy Potulickiej, który już od dawna wołał o naprawę. Plantuje się obecnie plac Wolności, ten który ma się stać ozdobą naszego miasta, wyposaża się go w aleje. Magistrat dąży stale do upiększenia miasta, mówi się nawet o brukowaniu pewnych ulic i wyłożeniu chodników płytami cementowemi. Oby to tylko nie skończyło się na mowie. Gospodarka budowlana naszego miasta zyskuje sobie powszechne uznanie u obywatelstwa i dalej powinna iść tym torem.

Inowrocław.

Dwa pożary. Ub. środy, o godz. 7,40 wiecz. wybuchł wielki pożar przy ulicy Szerokiej, który w mgnieniu oka zajął cały spichlerz, należący do p. Preikora. Gdy przyjechała straż pożarna, spichlerz już zupełnie spłonął. Znajdowały się w nim meble, słoma do pakowania itp. Straż wobec tego zajęła się ratowaniem przyległych budynków. Ogień zlokalizowano po przeszło trzech godzinach pracy. Policyjne dochodzenia wykazały, że w wędzarni u rzeźnika Przybysza powstał ogień, który przeniósł się do spichlerza. Straty są bardzo poważne. — Drugi pożar powstał w domu mieszkalnym Ignacego Szczutkowskiego w Kępie Kujawskiej, pow. inowrocławski, gdzie spłonął doszczętnie dach. Ogień powstał wskutek wadliwego komina. Straty wynoszą przeszło 300 zł.

Tow. Zwolenników Lit. i Sztuki w Inowrocławiu odbyło ub. niedzieli walne zebranie w szkole wydziałowej męskiej, któremu przewodniczył dotychczasowy prezes p. Skrzypczak, sekretarzował p. Dańkowska. Po złożeniu sprawazdań z działalności rocznej przez poszczególnych członków zarządu, przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wyboru prezesa nie dokonano. wiceprezesem został p. Skrzypczak, sekretarką p. Dańkowska, zast. sekretarki p. Jabłońska, skarbnikiem p. Piórkowski. Następnie wygłosiła p. Dańkowska referat pt. „Mistyka Mickiewicza". W części nieoficjalnej p. Białecka popisywała się deklamacją p. t. „Hagar w pustyni", p. Nowicka wykonała na fortepjanie kilka utworów.

Strzelno.

Z Tow. Młodzieży Polskiej. Ostatnio odbyło swe roczne walne zebranie powyższe towarzystwo, na którem dokonano wyboru nast. zarządu: prezes Wieczorkiewicz Hieronim, zast. prezesa Ziętek Edmund, sekretarz Namieśnik Władysław, zast sekretarza i skarbnika Skibski Kazimierz, Ekarbnik Paternoga Adam, bibljotekarz i gospodarz Małolepszy Wacław. Zarządowi w dalszej pracy „Szczęść Boże!".

Dn. 28 ub m. w lokalu p. Piątkowskiego Tow. śpiewu „Harmonja“ odbyło swe roczne walne zebranie, które zagaił prezes p. Łyskawa, witając obecnych oraz prezesa 18 okręgu p. Seydlora z Mogilna. Prezes Łyskawa dał ogólny zarys całorocznej pracy towarzystwa. Wybrano nast. prezydjum walnego zebrania: przewodniczący — ks. Wasiel, sekretarz — p. Wieczorkiewicz H., ławnicy pp. Barczak i Seydlora, poczem p. Anielak odczytał protokół z ostatniego walnego zebrania. Z kolei zdali sprawozdania sekretarz p. Nadolski, skarbnik p. Szafrański, dyrygent p. Sperling i bibljotekarz p. Howil. Zarządowi udzielono powitowania. Wybrano nast. zarząd: prezes ks. Wasiela, wiceprezes p. Sperling, sekretarz p. H. Wieczorkiewicz, zast. sekretarza p. Nadolski, skarbnikiem p. Szafrański, bibljotekarzem p. Howil W., dyrygentem p. Sperlinga, radnymi pp. Trzeckiego i Łyskawę, rewizorami kasy pp. Barczaka i Łyskawę, chorążym p. Anielaka, podch. pp. Sawicką i Płócienniczakównę. Nowemu zarządowi „Szczęść Boże" w pracy.

Dn. 14 bm., wiecz. o godz. 7.30 w lokalu p. Piątkowskiego odbędzie się roczne Walne zebranie tut. **Ochotniczej Straży Pożarnej.** Porządek obrad przewiduje między innemi: Sprawozdanie członków zarządu, udzielenie zarządowi absolutorjum, wybór przedstawiciela magistratu jako członka zarządu, wybór 2 członków do zarządu w miejsce ustępujących, ustalenie budżetu na rok 1928-29. Członkowie wspierający, którzy nieuiścili skadki rocznej w kwocie 12 zł. nie mają prawa głosu. Zarząd zaprasza na zebranie członków wspierających i sympatyków.

STRZELNO. (W polskie ręce). Miejscowe zakłady „Continental Wasser Gaswerke“ gazowni i wodociągów, będące od 1920 roku w likwidacji nabył magistrat m. Strzelna na własność.

JAKSICE, pow. inowrocławski. Walne zebranie Tow. Młodzieży Polskiej odbyło ub. niedzieli w sali p. Dorszewskiego, na którem sekretarz okręgowy p. K. Borowski wygłosił referat organizacyjny, zaznaczając, że zlot Młodzieży Polskiej w Poznaniu odbędzie się w dniu Zielonych Świątek, w którym wezmą udział delegaci z całego województwa. Nowy zarząd jest nast.: Serafiniak — prezes, Gałza — sekretarz, Bardziński — skarbnik, Budzius — zast. sekretarza, Fr. Świątek — naczelnik. Do patronatu wybrano pp. Czajkowskiego, Buczkowskiego i Wiesiołowskiego.

GRODZISK. (Spalony samochód ciężarowy). W tych dniach spłonął na szosie Wolsztyn—Grodzisk w pobliżu Piaskowa samochód ciężarowy kupca Romana Bokusa z Grodziska. Powód zapalenia się — nieznany. Na samochodzie znajdujące się towary kolonjalne wartości około 3.000 zł spaliły się również. Szkodę pokrywa częściowo ubezpieczenie.

LESZNO. (Wypadek rowerzysty). W tych dniach dostał się pod koła skręcającego na narożniku jednej z ulicy miasta Leszna samochód, rowerzysta niej. Kajak i odniósł tak ciękie okaleczenia, że w kilka godzin zmarł.

OSIECZNA, pow. Leszno. (Szczególny wypadek). Przez miejscowe jezioro po łodzie przedostać się chciało stado saren. Jednak wskutek odwilży lód skruszał i 4 sarny oraz jeleń-kozioł zarwał się na kruchym lodzie jeziora i potopili się. Gdyby lodu nie było, byłyby zwierzęta przepłynęły. Potopione sarny zabrali dzierżawcy polowania łodziami.

Zbąszyń.

Włamywacze. W ub. czwartek, kilku opryszków usiłowało włamać się do mieszkania sekretarza miejskiego p. Hoffmanna, jednak zostali spłoszeni. Na skutek zarządzonego pościgu zdołała policja ująć złoczyńcę, który pochodzi z okolicy Szamotuł.

Kupno nieruchomości. Znani tu obywatele pp. mistrz piekarski Banaszyński i Szczecina, nabyli domostwa przy ul. Marszałkowskiej 45 od Polskiego Banku Handlowego za cenę 39 tys. zł. Nowonabywcy zamierzają urządzić pierwszorzędną cukiernię i kawiarnię.

Z POMORZA.

LUBIEWO, pow. świecki. (Walne zebranie Polek). W ub. niedzielę odbyło się walne zebranie miejscowego Tow. Polek im. Królowej Jadwigi, na którem ukonstytuował się nowy zarząd. Przewodnicz. została p. Leokadja Iwicka. I., zast. p. Katarzyna Mrozikowa, sekretarka p. Kollasówna, skarbniczką p. Katarzyna Rompalska.

Tczew.

Do odebrania. Większą, znalezioną sumę w gotówce oraz portfel z pieniędzmi i dowodami osobistemi odebrać można za udowodnieniem w Urzędzie Policyjnym w magistracie, pokój nr. 9.

Nie tędy droga! Przytrzymano osobnika, który chciał się przedostać zieloną granicą z Niemiec do Polski.

Związek Inwalidów Wojen. donosi członkom, że zebranie odbędzie się dopiero 4 kwietnia br. w Hali Pomorskiej.

Zebranie Związku Plantatorów buraków cukrowych odbędzie się w Pelplinie we wtorek, dnia 6 marca br., o godz. 13,30 w lokalu p. Zawadzkiego. Ważne sprawy kontraktowe i referat aktualny są na porządku obrad.

Grudziądz.

Kradzież z włamaniem. P. Sikorskiemu, który ma księgarnię przy ul. 3 Maja wytłuczono szybę wystawową książek. Zdaje się, że wybito szybę więcej z swawoli.

Jeszcze zawsze można odnowić przedpłatę na marzec — „Dziennika Bydgoskiego", którą przyjmuje filja nasza przy ul. Groblowej nr. 5 lub agentury. Zachęcamy gorąco naszych Szan. Abonentów i zwolenników na terenie m. Grudziądza, aby z swej strony zechcieli nam pomóc w zdobyciu nowych szeregów czytelników. Niewątpimy, że kto raz zacznie czytać i informować się o wszystkim z „Dzien. Bydg.", wiernym pozostanie nam na zawsze. Do szeregu więc Zwolennicy naszego pisma. W imię dobrej sprawy niechaj rozchodzi się nasz „Dziennik Bydgoski" w Grudziądzu, niechaj nie będzie domu, gdzieby nie był czytany.

Wykłady Polskiego Tow. Krajoznawczego. W miesiącu marcu wygłoszą wykłady: 8. III. Wieczornica Kółka Krajoznawczego przy Sem. Naucz. 15. III. Prof. Jaworski: Na Podhalu. 22. III. kapt. Proskurnicki: Lwów i okolica. 29. III. dr. Majowa: Z podróży do północnej Afryki. Wykłady odbywają się w każdy czwartek o 7,30 wiecz. w auli Seminarjum Naucz. przy ul. Lipowej.

Rozbity wiec N. P. R.-u.

W ub. piątek N. P. R. zwołała swój wiec który zaraz na wstępie opanowali socjaliści. Wiec wobec awantur — rozwiązano.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 5-go marca 1928 r.

KALENDARZYK.

Bydgoszcz, dnia 5-go marca 1928 roku.
Dziś: Fryderyka op., Teofila b. w.
Jutro: Wiktora m., Felicyty m., Kolety p.
Wschód słońca: godz. 6,42.
Zachód słońca: godz. 17,43.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 5 bm. do poniedziałku 12 bm. dyżurują:
1) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa.
2) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek „Lekfor“, ulica Gdańska 141 otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dziś z całym przepychem wystawiona „Księżna Cyrkówka“ Kalmana, która odniosła niepowszedni sukces artystyczny. Po każdym numerze śpiewnym publiczność entuzjastycznie oklaskiwała wszystkich wybornych wykonawców z pp. Hermanową, Morozowiczową, Orszańską, Daniłowiczem, Malinowskim, Józefowiczem, Łapińskim i Olędzkim na czele. Pełna temperamentu dyrekcja kap. Lewickiego. Ogólny zachwyt wzbudził niezwykle efektowny balet w wykonaniu Eugenji, Marty Popielewskiej, Fabiana i corps de balletu.

We wtorek rozśmieszający do łez **„Potasz i Perlmutter“** z pp.: Łapińskim i Łuszczewskim w rolach tytułowych.

W środę wieczorem **„Marja Stuart“** przepiękna tragedja Fr. Schillera, w koncertowo zgranym zespole.

W przygotowaniu dwie najnowsze komedje z repert. scen warszawskich **„Fenomenalna umowa“** i **„Nie ożenię się“**. W pracowniach teatralnych wre wytężona praca przygotowawcza około wystawienia **„Kredowego Koła“** Klabunda.

— **Osobiste.** Dowiadujemy się, że dotychczasowy wiceprezes Sądu Okręgowego w Bydgoszczy dr. Siebauer, przechodzi do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, zaś prokurator dr. Pawłowski opuszcza swoje stanowisko i Bydgoszcz, przenosząc się na adwokaturę do Grodziska.

— **Wykłady religijne.** Liga Katolicka parafji św. Trójcy podjęła znowu w Wielkim Poście wykłady religijne. Pierwszy wykład na temat „Najnowsza Encyklika Papieska“ „Mortalium animos“ — o jedności w kościele Bożym wygłosi ks. Szymański w poniedziałek, 5. marca o godz. 7 wiecz. w salce parafjalnej przy kościele św. Trójcy.

— **Rekolekcje dla matek w kościele św. Trójcy.** We wtorek, dnia 6. marca o godz. 6. wiecz. rozpoczną się rekolekcje dla matek, które będzie prowadził ks. Napiątek. Nauki będą się odbywały rano o g. 9 i o godz. 6 wieczorem. Zakończenie rekolekcyj w niedzielę, dnia 11. marca rano, o godz. 3/47. Wszystkie matki z parafji św. Trójcy uprasza się usilnie i serdecznie ażeby wzięły udział w tych świętych ćwiczeniach duchownych.

— **Książeczkę do nabożeństwa**, własność Fraciszka Mocnego, znaleziono wczoraj na wzgórzu Dąbrowskiego. Można ją odebrać w redakcji.

— **Policja śledcza** wzywa wszystkich tych, którzy zostali poszkodowani przez prywatnego obrońcę Edwarda Nitkę, a dotychczas nie zgłosili jeszcze swoich pretensyj, aby zechcieli do dnia 15 bm. zgłosić się w wydziale śledczym, pokój 71.

— **Wielkie strzelanie konkursowe** o drogocenne i praktyczne nagrody, urządza Tow. Pow. i Woj. Wilczak-Okole w restauracji 3 Maja Meller Pl. Piastowski i w restauracji Freier ul. Bocianowo 22. Strzelanie odbywa się codziennie od godziny 17—23 wieczorem.

— **Szemat racjonalnego pielęgnowania prawidłowej cery.** Rano: Powlec twarz na 10 minut ożywczym kremem „Oxa“ Dra Lustra, poczem spłókać gorącą wodą a nakoniec wymyć otrąbkami migdałowemi Dra Lustra. Przypudrować. Wieczorem: Powlec powtórnie kremem „Oxa“ i naparzać twarz nad parą przez 5 minut. Po naparzeniu spłókać gorącą wodą i ochłodzić zimną. Do prawidłowej cery nadaje się wyłącznie puder egzotyczny Dra Lustra. Dr. Z. B.
(Wyciąć i zachować.)

Ohydny morderca własnej żony.

Wywiózł żonę na rowerze i zamordował ją. — Zwłoki ukrył w zaroślach. — W krzyżowym ogniu pytań przyznaje się nareszcie.

Dnia 1 bm. sołtys z Mechnic pow. wyrzyskiego, znalazł ukryte w zaroślach na łące, położonej przy szosie Wyszynów—Domanin (dworzec), zwłoki kobiety, o czem natychmiast zawiadomił posterunek P. P. w Wyszynowie. Zwłoki zostawiono na miejscu do dnia następnego, a o wypadku zawiadomiono kom. policji śledczej p. Pisarzewskiego w Ostrowie. Komisarz Pisarzewski, urzędnik znany na naszym terenie ze swej sprawności, stwierdził, że są to zwłoki Franciszki Boreckiej, żony handlarza Jana Boreckiego z Mechnic; u nieboszczki stwierdzono silne zniekształcenie twarzy i głowy, pochodzące od uderzeń tępem narzędziem; również stwierdzono, że ślady krwi prowadziły od miejsca w którem ukryte były zwłoki, do szosy, co wskazywało, że morderstwo dokonane zostało na szosie, a następnie trupa zawleczono w zarośla i tam go ukryto.

Dalsze dochodzenia wykazały, że pożycie małżeńskie Boreckich nie było szczęśliwe, lecz pełne kłótni i awantur. Opierając się więc na tych danych, aresztowano Boreckiego, jako podejrzanego o morderstwo i odstawiono go do aresztów policyjnych w Kępnie; Borecki jednak do winy nie przyznawał się.

Wzięty w krzyżowy ogień pytań przez kom. Pisarzewskiego, po kilkugodzinnem uporczywem badaniu, przyznał się nareszcie do winy i opowiedział następujące szczegóły dokonanego morderstwa.

Dnia 1 bm. o godz. 5,30 rano, wyjechał wraz z żoną na rowerze w zamiarze udania się na jarmark do Ostrzeszowa. Ujechawszy parę kilometrów i uważając, że chwila jest odpowiednia, spowodował umyślnie wywrócenie się roweru i w tym momencie uderzył Borecką przygotowanem już poprzednio kawałkiem żelaza, z tyłu w głowę. Borecka oszołomiona, poczęła uciekać, morderca goniąc za nią, kilku jeszcze uderzeniami w głowę pozbawił ją życia, poczem zawlókł ciało do zarośli, gdzie jeszcze zadał jej kilka uderzeń żelazem, w obawie, aby nie odzyskała przytomności. Po dokonanym morderstwie pojechał Borecki do Ostrzeszowa, porzucając w drodze w zaroślach narzędzie mordu, żelazo.

Około godz. 15 Borecki powrócił do domu, udając wobec ludzi, że szuka żony.

Motywem do popełnienia przez Boreckiego zbrodniczego czynu, były stosunki miłosne, jakie utrzymywał z siostrą swej żony, Teresą Adamską, służącą w Kępnie, którą często odwiedzał.

W domu Boreckich zostało bez opieki dwoje małoletnich dzieci, dwie dziewczynki, 9 i 5 lat liczące. Uzupełniające dochodzenie prowadzi dalej p. kom. Pisarzewski.

Hodurowcy w spółce z Niemcami-protestantami.

W tych dniach hodurowcy pertraktowali z pastorem w Czyżkówku o odnajęcie im zboru ewangelickiego na Wilczaku. Pastor przyjął ich bardzo życzliwie i przyrzekł poparcie.

Nie dziwimy się wcale temu, ponieważ aż nadto mamy dowodów oczywistych świadczących o tem, że Niemcy-protestanci na każdym kroku popierają sektę hodurowców. Wiedzą bowiem dobrze, że sekta hodurowców ma być klinem rozsadzającym spoistość i jedność narodu polskiego i Kościoła Katolickiego. To jedna strona medalu, a drugą jest inna: świadczy mianowicie o tem, że Niemcy-protestanci liczebnie zmaleli tak, że liczne ich zbory stoją pustką i dlatego myślą o ich wydzierżawieniu. To ostatnie można im tylko pochwalić. Dowiadujemy się także, że ażeby zatrzeć wrażenie, jakoby jednostronnie chcieli popierać hodurowców, mają zamiar wydzierżawić kilka zborów parafjom katolickim wzgl. je sprzedać. Temu zamiarowi można tylko przyklasnąć.

Nastroje wyborcze.

Wybory wczorajsze naogół przeszły spokojnie — bez podniecenia; publiczność szła do urny z pewnego rodzaju apatją i nastrój ten nie został zamącony żadnymi wybrykami. Gorączka tylko ogarnęła komitet wyborczy stronnictwa „Unji“ (lista 30). „Unja“ nie wiedziała już, na jaki pomysł się zdobyć, na jaką reklamę, aby tylko pozyskać głosy. Nie dość, że wszędzie, gdzie zwróciłeś przechodniu oczy, rzucała ci się w oczy 30„ nie dość, że ulice miasta zasypano ulotkami tej listy, że mnóstwo samochodów jeździło po mieście z widniejącym jak gwiazda nr. 30, ale jeszcze zrodził się w jakiejś pustej mózgownicy iście operetkowy pomysł wypuszczenia na ulice miasta wozu, na którym umieszczono malowidła, przedstawiające inne stronnictwa w ujemnem świetle, celem ośmieszenia ich. Cel ten jednak chybił, bo na coś tak głupiego i tak nieestetycznego mógł się zdobyć tylko ten, kto zatracił w walce wyborczej zdrowy sposób myślenia i wszelkie środki choćby najgłupsze uważa za dobre. Najwięcej oczywiście dostało się w tych malowidłach „Dziennikowi Bydgoskiemu“ i Ch. Dem., wobec której „Unja“ czuła sę niepewną i uważała ją za swą konkurentkę przy wyborach. Przed wozem niesiono mnóstwo tablic z obiecującemi złote góry napisami, błagającemi o głosy.

Cały ten pochód robił wrażenie konduktu pogrzebowego, a złośliwi twierdzili, że skrzynia na wozie kryje zwłoki trzeciego kandydata listy Unji, który to kandydat w agonji swego życia jeszcze, zaaranżował sobie pogrzeb, w nadziei, że może te błagania o głosy odniosą skutek i przywrócone mu jeszcze będzie życie, choć na trzeciem miejscu listy. Requiescat in pace!

Pozatem na ulicach wpychano ci przechodniu w ręce, czy chciałeś, czy nie chciałeś różne ulotki, różne kartki, któremi jeżeli skrupulatnie je chowałeś, będziesz mógł przez parę dni palić w piecu; ulice zasiane temi papierami. Na parkanach i ścianach domów rzucały się w oczy numery różnych list, pełno ich było wymalowanych na trotuarach i oknach wystawowych. Przez ulice miasta pędziły auta, na których jak gwiazdy widniały numery listy wyborczej, a najwięcej i wszędzie widniał numer 30.

Dziś wszystko to już się skończyło całe błotko wyborcze, jakiem się wzajemnie w kampanji przedwyborczej obrzucano, mamy poza sobą, więc teraz do pracy!

Niech wybrani posłowie pokażą nam, że będą umieli równie dobrze pracować na terenie sejmu i równie dobrze starać się o dobro państwa, jak umieli starać się o mandaty.

Skąd „Unja“ miała tyle pieniędzy na taką agitację?

— **Koncert Anny Marji Hecht-Heufeldowej.** Przypominamy Sz. Czytelnikom naszym że dziś, w poniedziałek, 5 bm. w sali Kasyna Cywilnego o godz. 8 wieczorem odbędzie się koncert znakomitej skrzypaczki, Anny Marji **Hecht-Heufeldowej.** Kto chce mieć prawdziwą ucztę duchową, ten nie ominie sposobności, aby posłuchać wspaniałej gry artystki, tembardziej, że program obejmuje utwory takich mistrzów, jak Sarasate, Grieg, Viotti, Hubay i in. — Bilety są jeszcze do nabycia w księgarniach: Idzikowskiego (Gdańska 16-17) i Wernicke (Dworcowa 3). W dzień koncertu w kasie Kasyna Cywilnego od godz. 7-ej wieczorem.

— **Wojewódzka komisja samochodawa i egzaminacyjna w Bydgoszczy.** Około 20 marca br. będzie urzędowała w Bydgoszczy Wojewódzka Komisja samochodowa i egzaminacyjna, celem zbadania samochodów i egzaminowania kandydatów na kierowców. Bliższych informacyj może udzielić kierownictwo kursów samochodowych Z. Kochańskiego w Bydgoszczy, ulica 3 Maja 14, telefon 1185.

— **Na gorącym uczynku kradzieży** jedwabiu ze składu p. Jaszkowskiego przy ul. Gdańskiej, ujęto niejakiego Kurasika Bolesława, lat 20, który jeszcze z jednym osobnikiem i jedną niewiastą przybyli z Łodzi na gościnne występy. Drugi osobnik z niewiastą zdołał jednakowoż zbiec.

Ujęto: 2 złodziei, 1 poszukiwanego przez sąd, 2 pijaków i 1 niewiastę za przekroczenie policyjno-obyczajowe.

Z sali sądowej.

Dzieciobójstwo.

Dnia 2 bm. odbyła się przed drugą izbą karną Sądu Okręgowego, rozprawa przeciw Serafinie Sułkiewiczównie o dzieciobójstwo. Sułkiewiczówna od dłuższego czasu służyła u gospodarza Kocha w Dębówku, pow. Wyrzysk i tam poznała niejakiego K., który obiecując, że się ożeni, nawiązał z nią stosunek miłosny. Po niejakimś jednak czasie, K. porzucił Sułkiewiczównę, a ożenił się z inną, pozostawiając ją w ciąży. Ukrywała się z tem przed wszystkimi z obawy utraty pracy; krytycznego dnia, 3 lutego ub. r. gdy poczuła bóle, udała się do miejsca ustępowego i tam porodziła dziecko płci żeńskiej, które zaraz udusiła, a następnie zaniosła je na strych i owinąwszy szmatami, ukryła w swoim koszu od rzeczy. Gospodarz Koch, zauważywszy na miejscu porodu ślady krwi, począł badać Sułczewską, która przyznała się do porodu, jednak zataiła, jakoby dziecko udusiła, lecz twierdziła że przyszło ono na świat już nie żywe. Koch zawiadomił policję, która wszczęła dochodzenia i sprawę oddała sądowi. Sąd po przeprowadzonej rozprawie i po wysłuchaniu orzeczenia biegłych d-rów Rogalskiego i Przeworskiego, którzy orzekli, że dziecko zostało po urodzeniu się uduszone, wydał wyrok skazujący Sułcz. na 2 lata więzienia, uwzględniając okoliczności łagodzące. Obwiniona wyroku nie przyjęła; na wniosek prokuratora sąd zarządził natychmiastowe aresztowanie Sułczewskiej.

Prośby do M. S. Wojsk. należy wnosić przez P. K. U.

Do Ministerstwa Spraw Wojskowych wpływa bezpośrednio od petentów znaczna ilość próśb, dotyczących odroczeń służby wojskowej, przedwczesnego urlopowania, przesunięcia terminów wcielenia, zezwoleń na otrzymanie paszportów zagranicznych, zwolnień od powszechnego obowiązku służby wojskowej — z tytułu ubiegania się o obywatelstwo obce itd.

Prośby te w większości wypadków nie poparte żadnymi dokumentami, nie mogą ze względów formalnych uzyskać rozstrzygnięcia w Ministerstwie Spraw Wojskowych, które zmuszone jest prośby te odsyłać do podległych sobie władz wojskowych, względnie administracyjnych, celem dokładnego zbadania stanu rzeczy.

Procedura ta, zależna od sprawy i oddalenia danego urzędu wojskowego lub cywilnego od Warszawy, trwa często kilka tygodni, co nie leży w interesie petenta i powoduje składanie przez niego nowych próśb, a nawet i interwencję osobistą, związaną z bezcelowym zupełnie przyjazdem do M. S. Wojsk.

W związku z powyższem podaje się do wiadomości, że wszystkie prośby, kierowane przez petentów bezpośrednio do Min. Spr. Wojsk. będą zwracane petentom bez rozpatrzenia, z nadmjeniem, że prośbę do M. S. Wojsk należy wnosić bezwzględnie za pośrednictwem właściwej P. K. U. Obowiązkiem P. K. U. będzie rozpatrzenie wniesionej prośby, a o ile załatwienie jej będzie przekraczać kompetencje P. K. U., skierowuje je do władz przełożonych do decyzji.

Jednocześnie nadmienia się, że rozpatrywanie i badanie próśb, dotyczących odroczeń służby wojskowej (jedyni żywiciele, kierownicy odziedziczonych gospodarstw rolnych, uczniowie, studenci, duchowni, terminujący w rzemiośle), należy do wyłącznej kompetencji władz administracyjnych 1-ej instancji w wydzielonych miastach b. zaboru pruskiego magistraty, pozatem starostwa), przesyłanie zatem tych spraw do władz wojskowych, chybia celu i powoduje tylko niepotrzebną zwłokę w załatwieniu.

PROGRAM W KINACH.

KINOTEATR DOMU KATOLICKIEGO, ul. Miedza 2 (Wilczak) wyświetla potężne misterjum filmowe w 10 aktach. Niezwykła gra artystów oraz nadzwyczajna bogata wystawa tego kolorowego obrazu olśniewają i zrazem pociągają widzów. Nic zatem dziwnego, że na wczorajszy seans zabrakło biletów. Radzimy zatem zaopatrzeć się poprzednio w bilety w kasie parafjalnej św. Trójcy. Ceny miejsc z powodu dużych kosztów wynajmu obrazu podwyższone o 25 gr.

KRISTAL. Dziś, „Casanowa“ film nad filmy z Mozżuchinem w głównej roli awanturnika. Akcja toczy się w Wenecji i Rosji. Dwie serje razem.

„Nowości“. Dziś monumentalne arcydzieło filmowe „Napoleon Bonoparte“ z treścią opartą na tle historyczem i wyjatkową dokładnością życia nieśmiertelnego wodza Francji Napoleona. Doniosłość tego filmu naukowa i aby dać możność poznać takowy młodzieży szkolnej dyrekcja kina daje dziś w poniedziałek, 5 marca o godz. 4 popoł. specjalne przedstawienie szkolne po cenach od 50 gr. począwszy.

MARYSIEŃKA wyświetla cieszący się uznaniem publiczności dramat p. t. „Symfonja zmysłów“. Jest to wspaniała przeróbka popularnej powieści Sudermana p. t. „Es war“. Rolę barona Hardena kreuje rasowy John Gilbert.

CORSO. Dramat z życia cowboyów „Noc grozy“. W roli głównej Tom Mix ze swym niezrównanym wierzchowcem Tony. Nadprogram dwie arcywesołe komedje p. t. „Spryciarz“ i „O rączkę Lili“ — razem 11 aktów.

Chrześcijańska Demokracja najsilniejszem ugrupowaniem

na terenie miasta Bydgoszczy.

Przerażający wzrost głosów socjalistycznych: 11 tysięcy!

Jle oddano głosów na poszczególne listy w m. Bydgoszczy

Obwód głosowania	2 P. P. S.	3 Wyzwol.	7 N. P. R.	10 Ślipko	18 Niemcy	21 Strauch	24 Endecja	30 Unja	34 Niez. soc.	38 Letke	40 Cichy	41 Lokatorzy	43 Chadecja
Nr. 1. Stare Miasto	67		63		167	57	228	114	52			9	167
„ 2. Ul. Gdańska	17		43	2	250	71	378	127	48		1	15	91
„ 3. Ul. Gdańska	66		102	2	215	123	149	144	84	2		16	126
„ 4. Jagiellońska	40	2	49		261	108	215	97	59			11	147
„ 5. Artura Grottgera	62		112		186	106	141	135	61			4	223
„ 6. Król. Jadwigi	95		110		143	80	158	181	86			9	183
„ 7. Zygmunta Augusta	99		146		150	78	100	104	116			12	178
„ 8. Dworcowa	43		58		262	70	263	185	49			5	157
„ 9. Sowińskiego	91		162	3	173	115	120	137	69	3		14	215
„ 10. Sowińskiego	69		206	4	110	72	59	150	77			24	165
„ 11. Ogrodowa	99		194		116	119	82	132	173			19	129
„ 12. „Ognisko", ul. Jagiellońska	48		105		207	115	162	121	75			25	180
„ 13. Plac Piastowski	80		51		176	69	243	136	36			16	145
„ 14. Szczecińska	79		123			113	113	118	123		4	24	190
„ 15. Św. Jańska	77		83	2	128	67	160	130	84			26	123
„ 16. Petersona	48	4	57		245	105	273	133	58			14	158
„ 17. Pomorska	49		65		215	64	134	185	72			14	182
„ 18. Św. Jańska	72		108		140	98	168	161	83			12	168
„ 19. Chodkiewicza	55		68		158	79	295	152	50			41	112
„ 20. Staszica	49	3	50		232	94	351	146	28			11	124
„ 21. Konarskiego	37		50		228	151	224	115	44			3	172
„ 22. Bernardyńska	54		50	4	203	72	214	110	79			10	125
„ 23. Toruńska	88		116	10	156	99	107	100	358			26	145
„ 24. Toruńska	127		108	1	240	153	139	112	232			7	194
„ 25. Lenartowicza	60		82		56	59	48	69	76			8	97
„ 26. Podgórna	66		64	1	170	55	145	43	69			11	168
„ 27. Chwytowo	55		55		201	71	170	87	75			12	200
„ 28. Dolina	73		71		124	81	133	98	84			10	218
„ 29. Kordeckiego	27		34	1	189	62	150	74	62			1	172
„ 30. Szwederowo, Nowodworska	145		192	2	158	69	101	88	185			13	140
„ 31. Szwederowo, Dąbrowskiego	103		173		122	108	66	43	183				103
„ 32. Szwederowo, Leszczyńskiego	116		146		24	124	80	50	180	2		6	84
„ 33. Szwederowo, Dąbrowskiego	133		212	1	86	112	89	51	203		3	3	127
„ 34. Szwederowo, Nowodworska	168		259		61	61	73	65	139			12	115
„ 35. Szwederowo i Bielice, Leszczyńskiego	187		210	57	105	223	108	56	365	2		20	102
„ 36. Wilczak Mały	62		118	1	156	59	126	92	166			15	176
„ 37. Wilczak Mały, Kleinert	97		134	1	121	49	68	91	168			35	164
„ 38. Wilczak Mały, Szkoła Powszechna	78		188		139	76	138	68	161	3		9	156
„ 39. Wilczak Mały, Szkoła	91		125		173	57	112	85	206			5	182
„ 40. Wilczak Mały, Kaube	90		143	3	100	46	49	61	258			11	149
„ 41. Wilczak Mały, Malborska	105		129		77	66	99	88	150			6	179
„ 42. Wilczak Mały, Nakielska	79		143	1	90	69	113	40	161			1	103
„ 43. Wilczak, Nakielska	38		48	12	80	27	65	21	129			4	47
„ 44. Czyżkówko	90		253		49	45	85	110	168			14	122
„ 45. Czyżkówko	109	1	224	26	103	67	95	30	221	4		9	169
„ 46. Jachcice	99		99	10	94	36	74	68	91				75
„ 47. Bielawy	72		114	1	78	65	110	88	140		5	10	79
„ 48. Bielawy	97		124	5	130	104	136	105	136		1	10	126
„ 49. Skrzetusko	40		63		130	95	146	122	98			10	116
„ 50. Wielkie Bartodzieje i Kapuściska Małe	47		22		81	35	37	40	176			2	66
„ 51. Rupienica	102		55	22	111	138	64	68	224	11		4	59
„ 52. Bartodzieje Małe i Kapuściska W. poprz. Zimne Wody	112		81	19	186	59	24	59	262			2[illegible]	57
„ 53. Czersk Polski, poprz. Ścielsko, Kapuściska Dolne, poprz. Siernieczek i Fordonek	276		81		106	66	48	29	187				170

Razem oddano w mieście Bydgoszczy głosów na P. P. S. 4390, Wyzwolenie 10, N. P. R. 5921, Ślipko 142, **Niemcy 7895,** lista 21 — 4354, lista 24 — 7182, Unja 5282, **Niezależni socjaliści 6917,** Piast 30, Lokatorzy 575, Cichy 15, **Chadecja 7461.**

— **Włamania.** Dnia 4 bm. włamli się nieznani sprawcy za pomocą wyjęcia szyby w oknie do składu Zawickiej Marji przy ul. Śniadeckich 21 i skradli kilka parasolek i inne artykuły galanteryjne, wart. przeszło 100 zł.

Dnia 4 bm. w godzinach popołudniowych włamano się do mieszkania Koeplin Jadwigi przy pl. Wolności 3 i skradziono 250 zł gotówki i 30 tabliczek czekolady.

— **Oszust.** Ujęto niejakiego Krügera Hermana, lat 37, zamieszk. w Szlosewach, pow. Brodnica, który dokonał kilka oszustw i to przez oferowanie instrumentów muzycznych jak mandoliny itp., na które pobierał zaliczki, których naturalnie nie dostarczał, ponieważ ich nie posiadał. Osoby poszkodowane przez wymienionego mogą się zgłosić w komisarjacie I. P. P., Nowy Rynek 1.

Niebezpieczny afisz propagandowy.

Władza wojewódzka wydała następujący okólnik. Do wszystkich p. starostów w okręgach województwa krakowskiego, p. dyr. policji w Krakowie i p. starostów w Miechowie, Olkuszu, Tarnobrzegu, Kolbuszowej i Strzyżowie. Dnia dzisiejszego pojawił się kolorowy propagandowy afisz listy nr. 25, przedstawiający stronnictwa Ch. D. i Piast w postaci dwóch figur podających sobie ręce. Jedna z tych figur trzyma sztandar. u góry zaś znajduje się kolorowy obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Ze względu na obrazę uczuć religijnych zakazuje wojewoda rozpowszechniania tego plakatu, czy to przez rozlepianie, czy też przez kolportowanie.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

WTOREK, 6 MARCA.

Poznań (344,8 m.). Godz. 13,15—14,15: Koncert gramofonowy. Płyty z magazynu St. Pełczyński, Poznań, 27 Grudnia 1. 14,00: W przerwie koncertowej notowania giełdy pieniężnej. 17,20—17,45: 21-sza lekcja języka angielskiego. wykł. dr. Arend, lektor U. P. 17,45—19,00: Transmisja koncertu „Polskiego Radja" z Warszawy. 19,00—19,15: Nadprogram, wygł. p. Janusz Warnecki, art. Teatru Polskiego. 19,20: Halevy: „Żydówka", opera w 5-ciu aktach. (Transmisja z Teatru Wielkiego w Poznaniu). Na zakończenie sygnał czasu, komunikaty: meteor. i PAT'a oraz nadprogram, wygł. przez p. Janusza Warneckiego, art. Teatru Polsk.

Warszawa (1111 m.). Godz. 12,00: Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, hejnał z Wieży Mar[illegible]ckiej w Krakowie, oraz nadprogram. 15,00—[illegible]: Komunikaty: meteor. i gosp., oraz nadprogram. 15,20—16,00: Przerwa. 16,00—16,25. Odyczyt. 16,25—16,40: Nadprogram i komunikaty. 16,40—17,05: Odczyt o ś. p. pułk. Leopoldzie Lisie-Kuli, wygł. kpt. Wład. Ciepiełowski. 17,05—17,20: Przerwa. 17,20—17,45: Odczyt p. t.: „Boczna antena" — o najnowszych zdarzeniach w nauce i technice" — p. Bruno Winawer. 17,45—18,45: Koncert kameralny. 18,45—18,55: Rozmaitości. 18,55—19,05. Przerwa. 19,05—19,15: Komunikat rolniczy, oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej. 19,20: Transmisja z Opery Poznańskiej. 22,00—22,05: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22,05—22,20: Komunikaty PAT.

Dalsze wyniki wyborów z Pomorza:

Toruń.

Godz. 7.10 rano. (AW.). Według dotychczasowych wyników PPS. uzyskała 17.564 gł., Wyzwolenie 1631, N. P. R. prawica 23.462 głosów, Narodowo-Państwowy Blok Pracy — 1128, Blok Kat. Narodowy 21.505, Blok Kat. Ludowy 16.547, Kat. Unja Ziem Zach. 8.729, Blok Mniejszości (18) 22.832 głosów.

Powiat Brodnica.

Lista 2 — 4182, lista 3 — 444, lista 7 — 4709, lista 21 — 568, lista 24 — 5060, lista 25 — 6,518, lista 30 — 1766, lista 36 — 95 głosów.

Powiat Kościerzyna.

Lista 2 — 968, lista 7 — 5 660, lista 11 — 173, lista 18 — 3152, lista 21 — 1022, lista 24 — 9006, lista 25 — 1473, list 30 — 849, lista 36 — 97 głosów.

Powiat Wejherowo.

Lista 2 — 889, lista 7 — 3324, lista 11 — 101, lista 21 — 252, lista 24 — 2170, lista 25 — 614, lista 30 — 1039, lista 36 — 3.591 głosów.

Powiat Lubawa.

Lista 2 — 1396, lista 3 — 87, lista 7 8206, lista 18 — 905, lista 21 — 97, lista 24 — 7764, lista 25 — 4 367, lista 30 — 3232, lista 36 — 50 głosów.

Powiat Gniew.

Lista 2 — 3125, lista 7 — 2596, lista 11 221, lista 18 — 1006, lista 21 — 304, lista 24 — 3259, lista 25 — 400, lista 30 — 449, lista 36 — 9 głosów.

Radzyn (Pomorze).

PPS. — 267; NPR. — 66; Niemcy — 198; lista 24 (N. D.) — 218; lista — 25 (Ch. D.) — 170; Unja — 77.

Udział w wyborach był wprost zdumiewający. Na 1092 osób uprawnionych do głosowania, oddano 1000 głosów.

Tczew.

(Pat.) Ostateczny wynik wyborów w powiecie tczewskim przedstawia się następująco: uprawnionych do głosowania 19.740, oddanych głosów 18.095, unieważnionych głosów — 290. Z tego lista nr. 2 otrzymała 3.815 głosów, nr. 3 żadnego, lista nr. 7 — 3.364 gł., nr. 11 — 340 gł., nr. 18 — 3.304 gł., nr. 21 — 434 gł., nr. 24 — 4.731 gł., nr. 25 — 790 gł., nr. 30 — 954 gł., nr. 36 — 73 gł. Razem ważnych głosów 17.805 gł.

Grudziądz.

(Pat). W Grudziądzu mieście wynik głosowania jest następujący: nr. 2 — 5.540 głosów, nr. 7 — 3.197 gł., nr. 18 — 2.829 głosów, nr. 24 — 3.103 gł., nr. 25 — 1.142 gł., nr. 30 — 2.650 gł. Grudziądzpowiat: nr. 2 — 5.513 gł., nr. 7 — 2.613 gł., nr. 18 — 4.228 gł., nr. 24 — 1.893 gł., nr. 25 — 3,341 gł., nr. 30 — 1.296 głosów.

Tuchola.

W powiecie tucholskim wynik głosowania następujący: nr. 2 — 592 gł., nr. 7 — 4.702 gł., nr. 18 — 1.706 głosów, nr. 24 — 2.948 gł., nr. 25 — 4.280 gł., nr. 30 — 823 gł. (Pat.).

Sępólno.

(Pat.). W powiecie sępoleńskim wynik głosowania następujący: nr. 2 — 78 gł., nr. 7 — 2.783 gł., nr. 18 — 6.249 gł., nr. 24 — 1.430 gł., nr. 25 — 1.887 gł., nr. 30 — 884 gł.

Działdowo.

(Pat.). W powiecie działdowskim wynik głosowania następujący: nr. 2 — 347 gł., nr. 3 — 22 gł., nr. 7 — 3.670 gł., nr. 18 — 2.795 gł., nr. 21 — 207 gł., nr. 24 — 1.396 gł., nr. 25 — 749 głosów, nr. 30 — 737 głosów; nr. 36 — 3 głosy.

Z KRAJU.

Łódź, 5. 3. (AW.) Wynik wyborów we wszystkich 196 obwodach okręgu wyborczego nr. 13 przedstawia się następująco: Uprawnionych do głosowania 333 784, głosowało 262 306. Lista nr. 1 uzyskała 44 914, (1 mandat), PPS 73 738 (3 mandaty), Bund 12 338 (bez mandatu), Poalej-Sjon 3 674 (bez mandatu), NPR 704, Blok mniejszości 31 671 (1 mandat), Polski Blok Katolicki 19 514 (bez mandatu), Żyd. Blok Nar. 19 744 (bez mandatu), Blok Mieszczański 6 869, Zjednoczenie Robotnicze (komuniści) 48 993 (2 mandaty), Lista Wolność 647 gł.

Płock, 5. 3. (AW.) Według niemal ostatecznych wyników w okręgu płockim lista nr. 1 uzyskała 24 349 gł., (1 mandat), PPS 38 263 (2 mand.), Wyzwolenie 36 607, Blok Kat.-Narod. 19 997 (1 mand.) Przy wyborach w r. 1922 była 8-ka posiadała trzy mandaty, PPS i Wyzwolenie po 1 mandacie.

Katowice. (Pat). Głosowanie odbyło się spokojnie. Wielka agitacja konkurencyjna odbywa się pomiędzy zwolennikami listy nr. 1. a zwolennikami Korfantego. W stosunku do ostatnich wyborów komunalnych z listopada 1927 r. głosy polskie wzrosły. Głosy niemieckie mimo wielkiej frekwencji spadły.

Przebieg wyborów na ogół był spokojny.

Warszawa, 5. 3. (tel. wł.) Zewsząd dochodzą wiadomości o zupełnie spokojnym przebiegu dnia wczorajszego. Drobne nieporozumienia zaszły w dwóch okręgach: sandomierskim i w powiecie lipnowskim, gdzie hulała agitacja Wyzwolenia. Nadto w kilku miejscowościach usiłowali komuniści napaść na samochody jedynki.

• • •

Na podstawie dotychczasowych wiadomości sądzić można, iż udział w wyborach w całym kraju był znaczny, bo do 70%. Na uwagę zasługuje znacznie mniejsza ilość głosów unieważnionych niż podczas wyborów w 1922 roku.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

„Sokół". Zebranie zarządu dnia 5 bm., o godz. 20 u Żółkiewicza. Zebranie plenarne 8 bm. o godz. 20 w Resursie Kupieckiej.

Związek Pracowników Kupieckich. W środę, 7 bm. odbędzie się zebranie plenarne o godz. 20 w sali hotelu Lengninga przy ul. Długiej 56. Na porządku dziennym bardzo interesujący wykład: „„O higjenie i różne inne aktualne szczegóły organizacyjne. Uprasza się o liczne przybycie członków. Goście i sympatycy mile widziani.

Towarzystwo śpiewu „Arion", Czyżkówko. Zebranie plenarne we wtorek, 6 bm., o 8 wiecz. w szkole. Zarząd uprasza się o przybycie już o godz. 7,30

Tow. śpiewu „Dzwon". Zebranie zarządu w poniedziałek, o godz. 8 w salce parafjalnej przy kościele św. Trójcy.

We wtorek, 6 bm., o godz. 8 wiecz. zebranie plenarne w auli szkoły na Okolu, ul. Nowogrodzka.

Związek Pracowników Kupieckich. Zebranie plenarne w środę, 7 bm., o godz. 20 w hotelu Lengninga przy ul. Długiej 56. Na porządku dziennym interesujący wykład o hygienie przez proszonego prelegenta i inne aktualne szczegóły organizacyjne. Goście i sympatycy naszej organizacji mile widziani.

Związek Urzędników Kol. (Koło II. zrzeszenie urz. niższych). Zebranie plenarne 6 bm., o godz 19-tej w sali kasyna kolejowego.

Towarzystwo śpiewu „Arion", Czyżkówko. Zebranie plenarne we wtorek, 6 bm., o 8 wiecz. w szkole. Uprasza się o komplet.

Zebranie filji krawców Z. Z. P. Dziś, w poniedziałek, wiecz. o godz. 8 w lokalu p. Jaśniewskiej, ul. Poznańska 20. Ważne sprawy.

Tow. śpiewu „Lutnia". W poniedziałek, 5 bm., o godz. 20 zebranie zarządu w lokalu kol. Jarnatha, ul Jana Kazimierza 5. Zebranie plenarne we wtorek o godz. 20-tej w wyżej wymienionym lokalu.

Baczność Szoferzy! Zebranie 7 bm., o godz. 8 wiecz. w sali „Harmonja", ul. Marcinkowskiego.

Tow. Uczni Drogerzystowskich. Zebranie plenarne we wtorek, 6. bm., o godz. 8 wiecz. w lokalu Resursy Kupieckiej.

Bank Polski płacił w dniu 5 marca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,28
franki szwajcarskie	170,85
franki francuskie	34,92
marki niemieckie	211,95
guldeny gdańskie	173,05
szylingi austrjackie	125,06
liry włoskie	46,92
korony czeskie	26,29

Firma St. Szukalski

Bydgoszcz, płaciła w ostatnich dniach za:

Koniczyna czerwona	220—320 zł
Koniczyna biała	220—320 zł
Koniczyna szwedzka	300—320 zł
Koniczyna żółta	180—200 zł
Koniczyna żółta w łuskach	90 —100 zł
Inkarnatka	140—160 zł
Przelot	220—240 zł
Rajgras krajowy	100—120 zł
Tymotke	40— 50 zł
Seradelę	20— 24 zł
Wykę latową	34— 36 zł
Wykę zimową	70— 80 zł
Peluszkę	32— 35 zł
Groch Wiktorja	70— 85 zł
Groch polny	44— 50 zł
Gorczycę	45— 55 zł
Rzepik letni	65— 70 zł
Rzepak	60— 65 zł
Tatarkę	36— 40 zł
Konopie	90— 110 zł
Siemie lniane	76— 80 zł
Proso	40— 42 zł
Mak niebieski	100—120 zł
Mak biały	120—130 zł
Łubin niebieski siewny	20— 21 zł
Łubin żółty siewny	20— 22 zł

Wszystko za 100 kg.

Ceduła urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ. dnia 3 marca 1928 roku.

8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kred.	96,25— (za 1 dolar.)
6 proc listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt.	29,00
5 proc. Pożyczka premj. serja II	—66,00
8% oblig. miasta Poznania	92,00—
Bank Przemysłowców I—II em	1,10—1,05
Cegielski H. I. em.	00,00—46 00
Herzfeld — Viktorius I em.	00,00—47,50—
Lubań, Fabr. przet. ziemn. I—IV em.	95,—
Dr. Roman May I—V em.	115,00—110,00
Wytwórnia Chemiczna I—VI em.	90,00—

Kotowania Giełdy Zbożowej i Towarowe w Poznaniu.

Poznań, dnia 2. 3. 1928 roku.

płacono za 100 kg. w zł.

Żyto	40,25—41 52
Pszenica	48,00—49,00
Jęczmień	34,50—36,50
Jęczmień zwykły	39 50—41,00
Owies	34,00—36,50
Mąka żyt. 65 proc. z wor. stan.	00,00—90,25
Mąka żyt.70 „ „ „ „	00'00—58,25
Mąka pszen. 65	68,00 -72,00
Otręby żytnie	28.50—27,50
Otręby pszen.	28,50—27,50
Rzepak	63,00—70,00
Wyka latowa	30,00—33,00
Peluszka	30,00—33,00
Groch polny	46,00—51 00
Groch Victorja	60,00—82,00
Groch Folgera	55,00—65,00
Łubin	22,50—23,50
Łubin żółty	24,00—25.00
Seradela	23,50—24,50
Ziemniaki jadalne	—
Ziemniaki fabryczne 16%	—
Koniczyna czerwona	220—310
Koniczyna biała	180—280
Koniczyna szwedzka	290—350
Koniczyna żółta ołuszczona	150—180
Koniczyna w łuskach	70— 90

Giełda warszawska

z dnia 3 marca

Akcje: w złotych:

Bank Polski	148,00—148.75
Bank Dyskontowy	000,00—136,00
Bank Handlowy	—123,00
Bank Zachodni	00,00— 32,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00— 00,00
Spiess	—160,00
Starachowice	66,50— 67.25
	67,00—
Częstocice	— 68,00
Firley	53,75— 52,75
W. T. Węgla	00,00— 98,00
Modrzejów	47,00— 46,75
Ostrowieckie Zakłady	90,00— 89,00
Pocisk	00,00— 11,50
Rudzki	00,00— 53 00
Zieleniewski	—162,00
Spirytus	—39,50

KALENDARZYK TEATRALNY:

Poniedziałek, 5 bm., godz. 8: **„Księżna Cyrkówka".**

Wtorek, 6 bm., godz. 8: **„Potasz i Pelmutter".**

Środa, 7 bm., godz. 8: **„Marja Stuart".**

Czwartek, 8 bm., godz. 8: **„Księżna Cyrkówka".**

Piątek, 9 bm., godz. 8: **„Marja Stuart".**

Sobota, 10 bm., godz. 8: „Potasz i Perlmutter".

Niedziela, 11 bm., godz. 4: **„Dzwony z Corneville"** (ceny zniżone).

Niedziela, 11 bm., godz. 8: **„Księżna Cyrkówka".**

Stan wody w Wiśle w dniu 5 marca rano: Zawichost 7,31; Warszawa 1,51; Płock 1,59; Toruń 1,95; Fordon 2,05; Chełmno 1,90; Grudziądz 2,25; Korzeniewo 2,58; Piekło 2,10; Tczew 2,14; Einlage 2,18; Schiewenhorst 2,90.

Z ostatniej chwili.

Warszawa, 5. 2. (tel. wł.) Na międzynarodowe targi w Lipsku wysłano 5-ciu inżynierów wojskowych dla zbadania typów maszyn. Dziś wyjeżdża również wiceminister Konarzewski, szef administracji armji.

Nowy nuncjusz przybywa do Polski.

Warszawa, 5. 2. (tel. wł.) Nowy nuncjusz papieski przybywa do Warszawy dnia 14. bm. W ostatnim czasie miał nuncjusz kilka posłuchów u Ojca św., który chciał mu osobiście udzielić wskazówek i informacyj o Polsce.

Czekają nas dalsze pożyczki amerykańskie.

Warszawa, 5. 2. (tel. wł.). Z powodu kwartalnego sprawozdania doradcy finansowego Deveya oceniają kompetentne koła amerykańskie położenie na rynku polskim jako bardzo korzystne. Unidet Press dowiaduje się, że Ameryka ulokuje z wielką łatwością pożyczki polskie, przewidziane w najbliższej przyszłości.

Polska gotowa paktować z Litwą nawet w Królewcu.

Warszawa, 5. 3. (tel. wł.). Minister Zaleski oświadczył w Genewie, że Polska gotowa jest przejść do porządku dziennego nad wszelkiemi osobliwościami noty Waldemarasa, a przyjąć jedynie do wiadomości gotowość rozpoczęcia rokowań. Polska pójdzie tak daleko, że nie odrzuci Królewca, jako miejsca przyszłych obrad. Podług pogłosek Waldemaras wystosował do holenderskiego członka Ligi ministra Belaertsa prośbę, aby interwenjował osobiście w rokowaniach.

Jak sowiety czczą swoich wielkich pisarzy.

Z Moskwy donoszą: Sowieckie władze pocztowe postanowiły uczcić jubileusze Tołstoja i Gorkiego przez wydanie dwu seryj znaczków pocztowych z wizerunkami obu tych pisarzy.

Z ruchu towarzystw.

Zebranie Konfr. Męskiej św. Wincentego a Paulo odbędzie się w środę, 7 bm. w zakładzie św. Florjana o 8 godz. wieczorem.

Tow. śpiewu „Lutnia". Dziś, w poniedziałek, 5 bm., o godz. 8 wiecz. zebranie zarządu w lokalu p. Jarnatha przy ul. Jana Kazimierza 5. Zebranie plenarne natomiast we wtorek, 6 bm., o godz. 8 wiecz., również w tymże lokalu.

Zebranie Ch. Z. Z., filja szewców (rękodzielników) w poniedziałek, 5 marca 1928 r. w „Ognisku", ul. Jagiellońska 71, o godz. 7 wiecz. Na porządku dziennym sprawy bardzo ważne. Uprasza się o liczny udział członków, jak i gości.

Napisowy wiersz tłusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubrykę oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

„Wanda"
fabryka czekolady, Bydgoszcz ul. Długa 65, poleca masę marcepanową, masę do pieczenia „Persypanmasse" grylarz, nugat orzechowy i migdałowy po cenach konkurencyjnych oraz wielki wybór wyrobów wielkanocnych. (5699

Bieliznę męską
gładką i luksusową wykonuje „Alicja", Wesoła nr. 11, tel. 1679. (5712

Wyciąć i zachowawać
Langner, zegarmistrz, ul. Nakielska 3 wsadza nowe sprężynydo do zegarka za 1.75 zł, reperuje budziki za 3 zł, reperuje regulatory 5 zł. Gramofony i inne reperacje jak najtaniej pod gwarancją. (5711

Baczność!
Polecam się do stawiania piecy kaflowych i szamotuję piece żelazne, oraz usuwam zadymienie. Jan Suchomski, mistrz zduński. Pod Blankami nr. 18 w podwórzu. (5724

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
22 morg we na sprzedaż. Prondy 11. 5775

Piekarnia
składy kolonialne, oberże hotele, kina, odda biuro Centralne Dworcowa 69, tel. 850. Nowakowski. (3115

Kolonjalka
dobrze urządzona korzystnie do nabycia. Zgł. do Dz. Bydg. pod „K. L.".

Sprzedam
bilard dobry. Nowacki, Chełmno, Dominikańska nr. 5. (5727

Motocykl
„Wanderer", 2-cylindrowy tanio na sprzedaż. Wiadomość ul. Pomorska 12, od 2—4 popoł. (5701

56 numer
jest ten prawdziwy największy przy ul. Śniadeckich do wyborów wszelkich mebli. stała okazja w gustownych i stylowych meblach po cenach bezkonkurencyjnych do oddania są: garnitury plusz. salonowe 150—200—325, jadalki dęb. 600, sypialki orzech 670 pokoje męskie. kanapy klubowe, leżanki, stoły krzesła, szafy, szafonierki, łóżka żelazne, orzechowe i dębowe, kuchnie, zegary i wiele więcej. Warunki dogodne, długoletnia gwarancja, zamiana wszelkich mebli. poleca Fa Mebli Górnoślązaków. Bydgoszcz. ul. Śniadeckich 56, Tel. 1025 R. Janoszke. (5728

Kanapy
garnitury klubowe, leżanki, materace, na raty. Tapicernia, Jagiellońska 4, drugie podwórze. 4065

Rowery
najlepszych firm na długoterminowe raty. Skład rowerów, Pl. Poznański 2. 5685

Wilk
czystej rasy z rodowodem pochodzący od premjowanych psów tanio sprzedam, fotografja 2 zł. Kozicki, Nakło, Ogrodowa 51. (5718

Sprzedam
motocykl Parolea z przyczepką turystyczną lub wyścigową, w bardzo dobrym stanie z powodu kupna samochodu za zl 2.000. Zgłosz. z dołączeniem znaczka do Jaroszewski, Brodnica n/Drwęcą, Ogrodowa 5. (5729

Cielak
do chowu jałówka na sprzedaż. Ks. Skorupki 97. 5673

POSADY WOLNE

Podróżujący
branży win na województwo poznańskie potrzebny „Rolpol" Bydgoszcz, Gamma 2. (3126

Potrzebny
zaraz pomocnik sklepowy z kaucją 1000 zł. Oferty pod „J. O." do Dz. Bydg. 5688

Służąca
ze wsi do wszelkiej pracy domowiej umiejący coś kolwiek gotować potrzebna zaraz. Fordońska 52 w parku. (3125

Kucharz
potrzebny zaraz lub od 1. 4., wymaganie odpisy świadectw, znajomość kuchnia warszawska, język polski i niemiecki. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „777". (5675

Chłopak
do lekkich prac może się zgłosić. Błonia 14-15, stolarnia. 5687

Dziewczę
do dzieci 14—15 lat potrzebne zaraz. Rutkowski, Długa 47. 5641

Kobieta
do uprzątania z gotowaniem i praniem na cały dzień potrzebna. Adres w Dz. Bydg. 3113

Służąca
rzetelna umiejąca gotować li tylko poza miejscowa potrzebna zaraz. Maciejewska, Niedźwiedzia 3 5710

Frezer
dzielny może zaraz się zgłosić. Błonia 14/15, stolarnia. (5686

Potrzebna
zaraz uczciwa służąca ul. Marcinkowskiego 10, parter prawo. (5714

POSADY POSZUKUJĄ

Poszukuję
zaraz lub od 15. 3. posady jako gospodyni u samotnego pana lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty do Dz. Bydg. pod „R. R." 5640

Porządna
dziewczyna z wioski, która zna gotowanie i wszelką pracę domową poszukuje dobrej posady. Zgł. Bocianowo 13a, w podwórzu na lewo, Nowak. 5643

Osoba
inteligentna, w średnim wieku poszukuje posady u samotnej pani może być pielęgniarką, lektorką zna szycie, posiada dobre świadectwo, w każdym czasie Miejscowość obojętna. Of. posterestante p. Dzwierzno pod „W. K. 333". 5717

Stolarz
na fornierowaną robotę potrzebny. Nakielska 8. 5713

DZIERŻAWY

Wydzierżawię
z powodu choroby hotel wraz z restauracją, kawiarnię ze składem kolonjalnym, prócz tego ogród owocowy w mieście powiatowem. Zgłosz. do filji Dz. Bydg., Dworcowa nr. 2 pod „Wydzierżawienie". (3112

MIESZKANIA

Mieszkanie
5-pokojowe, w większem pow. mieście oddam temu kto odkupi umeblowanie cena 1,500 zł. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „13". 6553

Mieszkanie
pokój i kuchnią stosowne dla rzemieślnika wynajmie od 1. IV. 28. Resztówka Mochle, p. Tryszczyn. 5635

POKOJE

Rzemieślnik
otrzyma tani nocleg, ul. Hetmańska 19, I. 5672

Pokój
umebl. przy ul. Gdańskiej z telefonem, nadający się na biuro od 1. 4. do wynajęcia. Zgł. do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2 pod „G. P. G. (3130

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Mazowiecka 41-42, I ptr. (wjazd frontowy). 3118

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni wynajmę. Kościuszki 48, II prawo. 3119

Pokój
umebl. zaraz z całem utrzymaniem do wynajęcia Garbary 24 I pt. l. (5578

Dwa pokoje
z wejściem oddzielnem z utrzymaniem do wynajęcia. Krasińskiego 14, parter. (3129

3 pokoje
na biura tuż obok Placu Teatralnego zaraz do wynajęcia. Wiadomość: Hermana Frankego 3, „IRO" biuro Ogłoszeń, od 11—12 przedpoł. (5703

Pokoje
elegancko i skromnie umebl. z całem komfortem, centr. ogrzewaniem telefonem itd. zaraz lub później do wynajęcia. Dworcowa 30, II ptr. lewo. 3122

Pokój
dla lepszego pana. Dworcowa 1a, I ptr. 2121

RÓŻNE

Bezpłatnie
wysyłamy cenniki ilustrowane na wszelki towary manufakturowe, Dom Wysyłkowy „Wygoda Polska" Łódź 482. (5602

Panią
Eugenję Sokołowską (artysta - muzyk) proszę uprzejmie o łaskawe nadesłanie mi swojego adresu, gdyż potrzebne mi jest jej świadectwo w bardzo ważnej sprawie. Ewentualnie proszę inne osoby, któreby wiedziały miejsce pobytu p. S., aby zechciały mnie o tem powiadomić. Koszta związane z tą sprawą chętnie zwrócę. — M. Szczepkowski, Inowrocław, ul. Zygmuntowska nr. 4. (5528

Ożenić się
lub wyjść zamąż szybko i dobrze możesz tylko przez biuro „Postęp" Warszawa, Marszałkowrka 25 Dyskrecja zagwarantowana. Wybór olbrzymi. (5294

Panny
starszej lub wdowy celem ożenku szuka przystojny kawaler, posiadający interes i przedsiębiorstwo wartości 11 tysięcy zł. Odpowiedni posag celem powiększenia interesu pożądany. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Energiczny". 5490

Inteligentna
starsza panna, z powodu braku znajomości panów, pragnie zawrzeć znajomość z starszym panem lub wdowcem z jednem dzieckiem celem zamążpójścia. Gotówki posiada 1 500 zł i cośkolwiek wyprawy. Zgłosz. do filji Dzien. Bydg. pod „W. H." 3099

Kupiec
i przemysłowiec poszukuje wspólniczki, starszej panny lub bezdzietnej wdówki od lat 35 z kapitałem 10 do 12 tysięcy zł celem powiększenia poważnego przedsiębiorstwa. Kapitał będzie należycie zabezpieczony. Ożenek nie wykluczony. Paniom, którym zależałoby na szczęśliwem życiu małżeńskiem, proszę skierować oferty swe pod „6—11—14" do Dz. Bydg. (5670

Ostrzeżenie.
Ostrzegam niniejszem każdego, ażeby mojej żonie Janinie Kahlau z domu Dahm nic nie pożyczał wzgl. na kredyt dawał, gdyż za jej długi nie odpowiadam i sprawa o rozwód w toku. Jan Kahlau, Kordeckiego 15. 5663

Blondynka
lat 18, inteligentna szuka znajomości pana w celu matrymonjalnym. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Przyjaźń". 3094

Wspólnika
lub wspólniczki 5—10.000 zł poszukuje zaprowadzona firma handlowa posiadająca poważne zagraniczne zastępstwa celem otwarcia składnicy w Gdyni. Łaskawe oferty do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „G. G. 220". (3093

Ostrzeżenie!
Zabraniam wszystkim moim lokatorom, zamieszkałym przy ulicy Chłopickiego w domu 3 przyjmowania sublokatorów lub dalszego odnajmowania części mieszkania bez mojej zgody. Gospodarz. 5671

Zagubione
poświadczenie kolejewe na bilet miesięczny, wystawiony przez Szkołę Przemysłową w Bydgoszczy, na nazwisko Józef Skrzypczak, unieważniam. 3120

Zagubiony
weksel na 300 zł, płatny 9. 5. wystaw. J. Kunc, Sępólno, unieważnia się. 3106

8—10.000 zł
na I hipotekę, nieruchomość w Bydgoszczy, wartość w roku 1914 120.000 zł za przystępnym procentem poszukuję. Łaskawe oferty do Dz. Bydg. pod „120". (5496

Książkę
wojskową na nazwisko Leon Ziółkowski unieważnia się. 5357

Do mojego składu kolonjalnego poszukuję od 1. 4. **dzielnego i rzetelnego**

pomocnika

Of. z pod. pensji i odpis. świadectw uprasza **K. Ścisłowski, Lidzbark.** 5674

Maj. Dobiesławice
pow. Inowrocław
ma na sprzedaż większą ilość

pszenicy jarej
do siewu

„Hildebrandta Ostka", drugi odsiew bardzo ładny towar, pod gwarancją 33 wagi holenderskiej za 15% ponad najwyższą cenę giełdy poznańskiej. (5588

Twój los wyliczam na podstawie astrologji naukowej opartej na astronomji. Szemat Nieba Gwiazdowego oraz zabarwienie losu na przeciąg 2 lat 3 zł. 5 lat 5 zł na całe życie 50 zł. Nadesłać datę (ewent. godz. urodz. i fotografję) i imię miejscowość pomiesiąc urodzenia oraz gotówkę przekazem do: Andrzeja Pantowskiego-astrologa-Grudziądz (Pom.) ul. Ogrodowa 11.

POLECENIA

Nasiona
warzywne, kwiatowe i rolne z pierwszorzędnych źródeł zagranicznych i krajowych poleca Ignacy Denderski, były nauczyciel szkół ogrodniczych, w składzie w domu własnym przy ulicy Dworcowej nr. 31a. Kupującym udzielam porad bezpłatnie Cenników nie wydaję. (2189)

Z dniem 5 marca
otwieram biuro obrony podatkowej przy ul. Dworcowej 1a i urzędować będę od godz. 8.30 do 1 i od 3 do 6 poł. Kancelarja sporządza również bilansy systemu amerykańskiego. M. Sikorski, Rzecznik podatkowy, b. sekr. Urzędu Skarbowego. 3013

Akuszerka
Gryfkowska prywatna klinika dla położnic przyjmuje prywatnie i z kas chorych. Długa 5, telefon 1673. (5642

MEBLE
Najtańsze źródło zakupu w wielkim wyborze kompletnych pod gwarancją dęb.: jadalni, sypialni, pokoi męskich, kuchni oraz mebli pojedyńczych, także wyściełane solidnego wykonania własnych warsztatów na dogodnych warunkach poleca
Ignacy Grajnert,
Bydgoszcz, (9574
Dworcowa 8. Tel. 1921.

Józef Meteiski
Bydgoszcz, Długa 50 poleca po niskich cenach pończochy, skarpetki, rękawiczki, krawaty, kołnierzyki, wstążki, koronki, grzebienie, fartuchy, bieliznę damską, męską, różną galanterję oraz wyroby skórzane. (5368

Dla koni
tanią i doborową paszę z dostawą w dom oddaje Sieczkarnia i śrutownia Nowy Rynek 3, tel. 1452 2803

Maszyny
do pisania oraz kasy „National" naprawia pod gwarancją prawidłowego funkcjonowania Karol Buchholc, Plac Wolności nr 1, tel. 15-14. 5554

Najlepszy
Jak męski 33. boks 20, robocze 15, kropówki 40, zelówki 4.50 poleca pracownia, Nowy Rynek 3, 5703

Sieci i liny
rybackie poleca skład w Toruniu, ul. Mostowa 14. 9407

Krawcowa
szyje tanio suknie i bieliznę. Adres wskaże Dz. Bydg. lub of. pod „B. D." (5479

Przyjmę
na zamówienia sypialki, jadalki i kuchnie. Stolarnia, Łokietka 4. 5678

Leżanki
kanapy i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, ul. Podgórna 11. róg Wełn. Rynek. (2848

Rowery
będą szybko i tanio naprawiane. Skład Rowerów i warsztat mechaniczny, Plac Poznański 2. 5696

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
20 morg. w Bydgoszczy za 13 000 zł sprzeda „Pośrednictwo", Hetmańska nr. 25. 5694

Baczność!
600 mórg dobrej ziemi, masywne zabudowania, 14 koni, 2 źrebaki, 24 dojnych krów, 16 szt. młodego bydła, 80 świń, 100 owiec zaraz na sprzedaż. Cena 350.000 zł, wpłaty 160.000 zł Oferty pod „A. A.B ." do Dzien. Bydg. (5604

Majątki
934 mórg pszenno-buraczanej ziemi, zabudowanie masywne, żywy i martwy inwentarz nadkompletny. dom 10 pokoi, w parku, światło elektryczne. cena 450.000 zł.. wpłaty 200.000 zł., 800 mórg pszenno buraczanej ziemi. zabudowanie masywne, martwy inwentarz nadkompletny, dom 10 pokoi, w parku, cena 350.000 zł. wpłaty 175.000 zł., 460 mórg pszenno buraczanej ziemi, zabudowanie masywne. martwy inwentarz nadkompletny, dom 8 pokoi. w parku. cena 300.000 zł., wpłaty 150.000 zł. reszta wedle ugody, młyn wodny i do tego oberża, 30 mórg ziemi, przemiału 150 ctn., cena 150 000 zł, wpłaty 80.000 zł.. oprócz wyżej wymienionych mam dużo innych majątków miejskich i wiejskich na dogodnych warunkach na sprzedaż poleca Pawski, ul, Ogrodowa nr. 2, Grudziądz. (5613

Wielki wybór
młynów wodnych i parowych. Młyn parowy 7 par walc, 400 centnarów przemiału, bogata okolica 250.000 Młyn wodny turbinowy, przy stacji kolejowej, przemiał 250 centnarów, przy tem 2 tartaki w pełnym biegu i 100 mórg ziemi z kompletnym inwentarzem, razem całość 350.000, wpłaty 150.000 Młyn nowszy, wodno-turbinowy, przemiał 200 centnarów, budynki I. klasy, przy tem 50 mórg ziemi pszennej w dużej wsi, szosy krzyżujące się, bogata okolica 110.000, wpłaty 80.000. Młyn parowy, przemiał 80 centnarów przy szosie, dom 6 pokoj. 12 mórg ziemi 40,000 zł, wpłaty 25.000 i moc innych poleca i przyjmuje świeże zlecenia Biuro „Pogoń", Bydgoszcz, ul Dworcowa 80, tel. 1815. Znaczek na odpowiedź.

Na sprzedaż
400 morgowy folwark. 4 gospodarstwa od 70—100 mórg, cena podług ugody, wpłaty 30.000 zł., oprócz tych mam jeszcze kilka mniejszych od 10—20 mg. Powyższe gospodarstwa są prywatne. Zgł. przyjmuje Józef Gralewicz. Nieżychowo, pow. Wyrzysk. stacja kolejowa Białośliwie. (5650

Dom
z piekarnią, ogrodem, 20.000 zł, wpłaty 10.000 zł sprzeda biuro Centralne, Dworcowa 69, tel. 850. Nowakowski. (3114

Nadzwyczaj
korzystne interesa do nabycia, interes w najlepszym punkcie Bydgoszczy 9.000 zł. Interes w rynku z mieszkaniem 7.000. Interes kolonjalny z mieszkaniem, narożny 5.500. Interes kolonj. z mieszkaniem przy ulicach krzyżujących się 3.500 i wiele innych interesów w centrum miasta poleca i przyjmuje świeże zlecenia największe biuro „Pogoń", Bydgoszcz, Dworcowa 80, tel. nr. 1815. Znaczek na odpowiedź.

Największy wybór
folwarków, cegielni, fabryk, kamienic, wil, oberży, hoteli, młynów, gospodarstw. Biuro Centralne Bydgoszcz, Dworcowa 69, telefon 850, Nowakowski. 3044

Największy
wybór domów. will, gospodarstw rolnych poleca „Ostoja" Król. Jadwigi 4. 5690

Dom handlowy
położony przy stacji kolejowej na Pomorzu, w którym znajduje się kolonjalka, interes zbożowy i składnica węgla oraz restauracja z pokojami gościnnemi z pięknem mieszkaniem prywatnem okolicznościowo dogodnie na sprzedaż. Elektryczne światło i centralne ogrzewanie, do tego dom dla 4 rodzin. Cena około 75 tysięcy złotych, wartość podwójna. Bliższych informacji poważnym reflektantom udziela się. Oferty pod „Nr. 5647" do Dzien. Bydg. Pośrednicy nie wykluczeni. 5647

Domy
mieszkalne i z interesami przy wpłacie 15 000 do 60 000 zł na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz, ul. Sniadeckich 33 róg Dworcowej. 3117

Zakład
fryzjerski, dobrze zaprowadzony, z pewną egzystencją na sprzedaż. Odpowiedni reflektanci raczą swe oferty nadesłać do Dz. Bydg. pod „96717" 5562

Dom
3 piętrowy z piekarnią, narożnik, w śródmieściu Torunia, także stosowny do innego przedsiębiorstwa sprzedam tanio A Kamulla, Szopena 26. (5715

Dom
mój w mieście Czersk nowy dwupiętrowy, z większem podwórzem przy ul. ruchliwej, nadający się dla rzemiosła kupiectwa lub innego przedsiębiorstwa, sprzedam natychmiast. Cena 20 tys zł Spichalski. Czersk, Pomorze. (5646

Skład
towarów krótkich i galanterji z 3 pokojowem mieszkanie przy ul. Gdańskiej z powodu stosunków familijnych zaraz na sprzedaż. Z ł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „3 pokoje". 3048

Rzeźnictwo
z kompletnem urządzeniem (elekt.) w centrum Poznania na każdą branżę korzystnie sprzedam. Fietz, Poznań, Półwiejska 2. (5595

Rzeźnictwo
z urządzeniem elektr. w centrum Poznania. spieszne tanio sprzedam Fietz, Poznań, Półwiejska 2. (5594

Wózek
dziecięcy korzystnie na sprzedaż. Chwytowo 17, parter prawo. 5480

Wóz
tanio na sprzedaż ul. Poznańska 25. (5508

Na sprzedaż
wytwórnia lodów jadalnych w pełnym biegu, osiem wózków i trzy maszyny z całkiem urządzeniem. Bydgoszcz, ulica Sniadeckich 11, podwórze parter lewo. (3012

Maszynę
do szycia w bardzo dobrym stanie tanio sprzeda Wójt, ul. Sniadeckich 8a. 2999

Rolwóz
nowy lekki stosowny dla ogrodnictwa na sprzedaż. Pomorska 71. 3095

Samochód
gotów do jazdy za niską cenę zaraz na sprzedaż. Zgłosz. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Samochód". (3100

Siewnik
dryl 2 mtr., 17 rzędów w dobrym stanie sprzeda Resztówka Mociele, poczta Tryszczyn, powiat Bydgoszcz. (5636

Klubowe garnitury
pierwszorzędn. wykonania sprzeda tanio i na dogodnych warunkach Tapicernia, Bocianowo 17. 5638

Szafy
do garderoby od 30—60 zł, łóżka od 15—50 zł, maszyny do szycia od 60—300 zł można nabyć w Domu Górnoślązaków, Sniadeckich 6a. 5428

Fortepjan
dobrze utrzymany tanio do nabycia. Zduny 3, I. 3132

Białe piece
kaflowe natychmiast na sprzedaż. Grudziądz, ul. Trzeciego Maja 8. (5721

2 motocykle
marki „Puck" natychmiast za gotówkę do oddania. Zgłoszenia Toruń, ul. Podmurna 62. (5716

Pianino
krzyżowe dobry głos na sprzedaż. Stary Rynek 20, II ptr. prawo. 5681

Wózik
sportowy w dobrym stanie na sprzedaż. Chocimska 7, parter pr. (3108

Aparat
fotograficzny Goerz dopp. anastigmat Dagor 1:6,8 — 18×24 z przyborami sprzedam. Wiadomość we filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3105

Sprzedam
złoty zegarek damski, ubranie męskie mało używane wielk. 41 i szable nową nikl. Wiadomość, Kujawska 37, parter pr. 3056

Koc
ciemny na sprzedaż, Sniadeckich 48a, parter. 5680

Do oddania
na dogodnych warunkach: szafę żelazną, przedział wewnętrzny 50/50 cm, z tresorem i dużą podkładką, aparat kinomatograficzny „Ernemann-Monarch" na obrazy stojące i filmy, z urządzeniem, na światło elektryczne i karbidowe, sieczkarkę, 3 noże 10½" szer. z 145 cm. transmisją i wysuwaczem, na siłę, sieczkarkę, 4 noże 10" szer. na Göpel, automat muzyczny, elektryczny zegar kantorowy, lornetę polową. Interesenci zechcą swe oferty złożyć do Dz. Bydg. pod „Nr. 44". 5648

Pianino
prawie nowe, marka „Seiler" sprzeda korzystnie Koerdt, Królowej Jadwigi nr. 4 b. (3128

Samochód
światowej marki „Panchard" z elektr. światłem 6 osobowy, zdatny także na pół ciężarówkę w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Zgłosz. pod „2400" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3124

KUPNA

Poszukuję
celem kupna w wiosce kościelnej na Pomorzu dobrze prosperującą kuźnię z 15—20 morgami roli. Mieszkanie nie niżej 4 pokoi. Zglosz. przyjmuje L. Dengel, Konojady pow. Brodnica. 5482

Platformę
jednokonną na resorach poszukuję celem kupna Klebs, Wąsosz, p. Szubin. 3034

Stolarskie
kozły fornierskie, (Fornierböcke) poszukuję. Zgłoszenia Naidrowski, Pomorska 22-23. (3116

Pianino
kupię. Of. pod „M. 16" do filji Dz. Bydg. (2908

Kupię
dwie białe kuchnie westfalskie. Knossalla, ul. Gdańska 54. 5506

Piekarni
poszukuję wprost od gospodarza. Oferty składać do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Piekarnia 129". (3067

Przyjdę
natychmiast i kupię wszelkie używane meble, kompl. pokoje, meble spadkowe, bufety, biurka, dywany, regały biurowe, antyki, maszyny do szycia, pierzyny. Jakubowski, Okole, Jasna 9. 5676

Kupię
obrączkę żelazną. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „Obrączka". 3098

Poszukuję
zaraz na stałe do cegielni 4 ludzi do wstawiania cegły w piec (Einsetzer) i wykarowania. Stranz, ul. Nakielska 64. 5637

LEKCJE

Lekcje.
4 miesięczny kurs handlowy rozpoczął się 1-go marca r. b. Zapisy przyjmuje jeszcze Dyrekcja przy ul. Chrobrego 7. 5494

NAUKA

Prawdziwa okazja!
Każdy naszą łatwą metodą wyuczy się w domu dobrze języka: angielskiego, francuskiego niemieckiego, włoskiego, hiszpańskiego, łacińskiego, Esperanto-międzynarodowego. Nadeślijcie pocztą 3.50 zł, żądając odpowiedniego języka. ALBION Korespondencyjna Szkoła Języków, Kraków, ulica Grodzka 39. III p. (4625

POSADY WOLNE

Technika
wzgl. techniczkę dentystyczną przyjmę na udoskonalenie w pracach operat. techniczno-dentystycznych. Warunki zależne od ugody. Zgłosz. pod „T. D." do Dz. Bydg. 5489

Poszukuję
zaraz kołodzieja lub stolarza. Przybylski, Szubin. (3049

Czeladnika
kołodziejskiego poszukuje Sitarek, Ossowa Góra. 5658

Samodzielna
książkowa potrzebna zaraz lub od 15. 3. Rutkowski, Hurtownia Skór, ul. Długa 47. 5684

Fortepianistę
lub pianistę poszukuje kawiarnia Probus, Stary Rynek 16/17. (5582

Ekspedjenta
wymownego, tylko lepsza siła do składu bławatów. Zgłoszenia pod „46—G." do filji Dz. Bydg., Dworcowa 2. (3097

Poszukuję
osoby uczciwej (ewentl. sieroty) z pełnem utrzymaniem do wyręczenia mnie w gospodarstwie, dorywczo i w handlu. Pożądane wiadomości gospodarsko-kucharskie i pewne zamiłowanie do handlu lub na odwrót wiadomości handlowe z branży obuwia, bławatów pp. z zamiłowaniem do gospodarstwa. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i fotografją którą następnie zwróce pod Br. Dzierzewska Starogard, ul. Chojnicka 4. Pomorze. (5648

4 uczni
ślusarskich może się zgłosić. Pomorska 42, mistrz ślusarski, Saganowski. 3107

Poszukuję
zaraz dziewczynę do usług domowych od 14 17 lat. Leśna 5 (Bielawki), właściciel. (5669

Dziewczyna
o skromnych wymaganiach potrzebna. „Pośrednictwo", Hetmańska 25. 5693

Posadę
stałą otrzyma osoba z kapitałem 1—2000 zł. „Pośrednictwo", Hetmańska nr. 25. 5692

Kucharka - służąca
z dobremi świadectwami potrzebna. Jackowskiego nr. 30, I p. pr. (5697

Młodsze
dziewczę do posług może się zgłosić. Ul. 3 Maja 16, II ptr. pr. 3127

Ucznia
krawieckiego przyjmie A. Zblewski, Łokietka 30. 5698

Służącą
poszukuję. Zgłosz. Okole, Kanałowa 2, II p. lewo. 5720

Potrzebna
zdolna ekspedjentka do obuwia. Grzegorzewski St. Rynek 4. (5682

Służąca
z dobrem gotowaniem i do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Kamińska, Krasińskiego 13 (3131

Starszą
kobietę, lubiącą dzieci, znającą język polski i niemiecki, do prowadzenia gospodarstwa domowego i zaopiekowania się dziećmi poszukuję. Oferty z podaniem pensji do Dzien. Bydg. pod „J. K." (5664

POSADY POSZUKUJĄ

Samodzielny
młynarz obeznany z najnowszą techniką, mający długoletnią praktykę, pracował w dużych firmach, z dobremi świadectwami poszukuje posady kierownika młyna. Może również stawić kaucję w sumie 6.000 zł. Dzierżawa mniejszego młyna niewykluczona Łask. oferty nadesłać pod „W. 17" do agentury Dzien. Bydg. w Tczewie ulica Dworcowa nr. 26-27. (5222

Ogrodnik
żonaty w średnim wieku, obeznany z wszelkimi pracami w zakres ogrodnictwa wchodzącemi, posiadający długoletnie świadectwa poszukuje posady od 1. kwietnia. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Ogrodnik". (5485

Rutynowana
książkowa, kasjerka, korespondentka polsko-niemiecka z 11-letnią praktyką z branży zbożowej poszukuje od 1. lub 15. IV. posady, najchętniej w Gdańsku lub Pomorzu. Branża obojętna Łaskawe oferty uprasza się pod „Pilna" do Dzien. Bydg. (3041

Portjer
długi czas bezrobotny, poszukuje odpowiedniego zajęcia, znając prace instalatorskie i ogrodnicze. Zgł. pod „Portjer 16" do Dz. Bydg. (5639

Portjer
zdolny do wszelkich reperacji domowych, szuka posady. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Portjer". (5634

Dziewczę
z wioski porządne, uczciwe poszukuje od 1. marca lub później posady w Bydgoszczy do wszelkiej pracy z gotowaniem. Zgłosz Żarocki, Zamość, powiat Szubin. (5667

Absolwent
kursów handlowych z wynikiem celującym przyjmie posadę elewa w firmie handlowej. Referencje. — Oferty pod „Pracowity" do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (3102

Trzeźwy
nie żonaty szofer poszukuje miejsca. Zgł. Franciszek Rosa, Królikowo, pow. Szubin (5651

Szofer
kowal z dobremi świadectwami poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Wł. Cieślewicz. Dębowo, p. Kołodziejewo, pow. Mogilno. (5666

Młoda
gospodyni poszukuje posady zaraz, najchętniej u samotnego pana. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Lepsza". (5665

Współpracownica
i zażądzająca pierwszorzędnych firm konfekcyjnych damskich w Warszawie, młoda sympatyczna, średnie wykształcenie, języki; rosyjski, francuski i niemiecki poszukuje odpowiedniej pracy. Oferty; Warszawa, Chmielna 33, m. 18 dla „Wandy" (3111

Gospodyni
bardzo doświadczona, int. sumienna, samodzielna, pomorzanka w średnim wieku, biegła w języku polskim i niemieckim z bardzo dobremi świadectwami poszukuje zaraz lub od 1. 4. 28 posady zaufanej do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego na majątek lub u starszego samotnego pana. Wymaganie skromne. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do filji Dzien. Bydg. Grudziądz pod „14". (5719

DZIERŻAWY

Skład żelaza
i materjałów budowlanych istniejący od lat 48. na Pomorzu w mieście powiatowem na wskroś przemysłowem, w którem się znajduje sąd okręgowy. gimnazjum i garnizon, oddam w dzierżawę. Zgłosz. pod „Skład żelaza" do Dzien. Bydg. (5652

Rzeźnictwo
w dużej wiosce kościelnej w najlepszem położeniu dobrze prosperujące od właściciela wprost z całkowitem urządzeniem zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Dz. Bydg. pod „G. G. Z.". (5483

Poszukuje
się oberży we wsi kościelnej celem dzierżawy. Oferty pod „1892" do Dz. Bydg. 5409

Dzierżawę
128 mórg pszenno-buraczanej, z kompletnym inwentarzem. potrzebne 20 tysięcy złotych odda „Ostoja" Królowej Jadwigi 4. (5691

Skład
przy ulicy Jagiellońskiej z dwoma ubikacjami, nadający się na każdą branżę oprócz spożywczej zaraz do wydzierżawienia. Wiadomość A. Przybylski, Gdańska 15. (2336

Natychmiast
lub później do wydzierżawienia obszerny skład żelazno-kolonjalny z pomieszkaniem. wielkim spichlerzem i piwnicami w centrum wsi, przy kościele. Zgł. Robert Loroch, Skórcz, Pomorze. (5727

MIESZKANIA

Mieszkania
poszukuje się, 2 mieszkania 4 pokojowe z przynależnościami Płacimy czynsz za rok z góry i remont po objęciu zaraz lub później. Łask. oferty do Dzien. Bydgosk. pod „Przyjaciele". (5580

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje mała rodzina. Czynsz dzierżawy za rok z góry, wzgl. według umowy. Może również nastąpić zamiana 5 pokojowego mieszkania w Gnieźnie położonego w centrum miasta na mieszkanie poszukiwanej wielkości w Bydgoszczy. Zgłosz. upraszam do K. Gruchały, Bydgoszcz, Paderewskiego 14 I prawo. (5522

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią poposzukuje urzędnik kolejowy. Czynsz za rok z góry i remont Oferty do filji Dzien. Bydg. pod „G. R." (3110

Mieszkanie
6 pokoi z kuchnią, kąpielką, telefonem w centrum Gdańska, nadające się na biuro do oddania. Oferty telefon 142. 5644

2—3 pokoje
z kuchnią poszukuję natychmiast. Remont i czynsz z góry. Zgłosz. do filji Dzien. Bydgosk. pod „L. W. 10." lub telef. 575. 3001

Mieszkania
2. 3. 4 pokojowe z wygodami odda swoim klientom „Ostoja" Król. Jadwigi 4. 5639

Mieszkanie
6 pokoj. z kuchnią, kompielką, telefonem, nadające się na biuro w centrum Gdańska. Of. telef. 142. 3123

POKOJE

2 pokoje
umebl. włącznie z wygodami do wynajęcia. Gdzie wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2 (3042

Pokój
umebl. z utrzymaniem wynajęcia. Garbary I p. L.

†

W dniu 3-go marca 1928 r. zmarła po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św. moja najukochańsza żona i troskliwa matka śp. 5702

z Kroplewskich

Wanda Kozłowska

lat 32, o czem donosi w nieutulonym smutku pogrążony

Mąż i dzieci.

Pogrzeb odbędzie się dnia 6 marca 1928 r. o godz. 15 z domu żałoby, Sowińskiego 17.

---

†

W czwartek, dnia 1-go marca zasnął w Bogu nasz drogi mistrz

ś. p.

Michał Swół

artysta-rzeźbiarz

w 58 roku życia. — Pamięć o Nim u nas nigdy nie zagaśnie.

Grono jego uczni.

Pogrzeb odbędzie się dziś o godzinie 3.30 po poł. z domu żałoby, ul. Dworcowa 11, na nowy cmentarz. (5695

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennicę, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę Dr Weisego

Słabość nerwów. Dr. Gebhard i Ska, Gdańsk.

Wywołanie. Oskar Lucht, właściciel realności w Kruszynie-Krajeńskim pow. Bydgoszcz wniósł o wywołanie zaginionego listu hipotecznego dotyczącego hipoteki zapisanej na realności Bydgoszcz, tom II. wykaz ks. wiecz. l. 223 (dawniej tom III. wykaz l. 364.— bydgoskie łąki nad Notecią Nr. 88 A.) w dziale III. pod Nr 1. z tytułu pożyczki w kwocie 1500 mk. niem. oprocentowanej po 5% w stosunku rocznym, na rze z Powiatowej Kasy Oszczędności w Bydgoszczy. Posiadacza tego dokumentu wzywa się by najpóźniej w terminie wywoławczym **dnia 16 czerwca 1928 r.** o godzinie 11-tej w niżej podpisanym Sądzie pokój nr. 28 zgłosił swoje prawa i przedłożył dokument, w przeciwnym razie dokument ten zostanie pozbawiony mocy. (5402

Bydgoszcz, dnia 4 lutego 1928 r.

Sąd Powiatowy.

Wywołanie. Kurt Fryderyk Karol Reisdorf, student prawa, zamieszkały w Gehlsdorf p. Rostockiem, ul. Aleksandra nr. 10 (Niemcy), wniósł o wywołanie **zaginionego listu hipotecznego,** dotyczącego hipoteki zapisanej na nieruchomości **Wilczak** powiat Bydgoszcz, tom IX, karta 283 w dziale III pod nr. 6 z tytułu pożyczki w wysokości 31.000 mkp. a oprocentowanych od sta na rzecz jego zmarłej matki Emmy Reisdorf z domu Grade a w drodze spadku przez wnioskodawcę odziedziczonej. Posiadacza tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na **dzień 16 czerwca 1928 r. godz. 10** w niżej podpisanym Sądzie, pokój 28 zgłosił swoje prawa i przedłożył dokument, w przeciwnym razie dokument ten zostanie pozbawiony mocy. (5400

Bydgoszcz, dnia 4 lutego 1928 r. **Sąd Powiatowy.**

W środę, dnia 7 marca o godz. 1 w południe odbędzie się na sali **p. Cichosza** (5733

wielka licytacja

pozostałych nieodebranych fantów z loterji fantowej jak:

sypialka, kuchnia, zegar, sprzęty kuchenne i dużo innych praktycznych przedmiotów.

Komitet Budowy Kościoła w Osieku n. N. pow. wyrzyski.

W środę, dnia 7. bm. o godz. 15 odbędzie się **w składnicy** przy **ul. Dworcowej 72** publiczna licytacja

3 skrzyń franc. sardynek
pół beczki ang. matjasów
1 skrzyni świec
50 oliwiarek i dwóch lafarek

najwięcej dającemu za gotówkę. (5735

C. Hartwig Sp. Akc., międzynarodowi ekspedytorzy.

Dom z interesem

dobre położenie i wjazd, mieszczący skład kolonjalny, restaurację, handel węgli i fabrykę wody selterskiej z powodu różnych okoliczności **tanio na sprzedaż.** Oferty pod „Z. W. N." do Dz. Bydg. (5731

Baczność! (4764) **Baczność!**

OBRAZY

wszelkiego rodzaju stale w wielkim wyborze.

Dogodne warunki spłaty. Agentów nie wysyłam.

Józef Kwella, Bydgoszcz, Dworcowa 68.

Samochód ciężarowy

„Ford", używany, **bardzo korzystnie na sprzedaż.** Oferty pod „Ford" do Biura ogłoszeń **„Iro"**, Hermana Frankego 3. (5700

Konkurs.

Przy Wydziale Powiatowym w Śremie, wakuje od dnia 1-go kwietnia 1928 r. posada

budowniczego powiatowego.

Do posady tej przywiązane są pobory według VIII wzgl. VII grupy uposażenia urzędników państwowych w myśl Ustawy z dnia 9. X. 1923 roku (Dz. U. Nr. 116 poz. 924) z 15% dodatkiem komunalnym i dodatkiem rozjazdowym pod następującemi warunkami:

1. Ukończenie szkoły technicznej i budowlanej.
2. Znajomość techniczna pod i nadziemnej budowy dróg bitych i mostów oraz wykonanie projektów i kosztorysów budowlanych.
3. Nieprzekraczalny 35 rok życia, trzyletnia samodzielna praktyka zawodowa i znajomość spraw administracyjnych.
4. Czas próbny na przeciąg jednego roku, po którym może nastąpić stabilizacja wedle uznania przez Wydział Powiatowy.

Oferty o posadę z dołączeniem uwierzytelnionych odpisów świadectw wymienionych warunków od 1 do 3 oraz dołączenia świadectw: urodzenia, moralności, zdrowotności i własnoręcznie pisanego życiorysu należy przesłać najpóźniej do dnia 15-go marca b. roku pod adresem **Wydział Powiatowy w Śremie Województwo Poznańskie.**

Śrem, dnia 1-go marca 1928 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
5549) (—) Wilczek, starosta.

Pierwszorzędna

Fabryka Kawy Słodowej

odda zastępstwo na Pomorze. Panom z siedzibą w Bydgoszczy, którzy są dobrze zaprowadzeni u detalistów jak i hurtowników. Warunek, pierwszorzędne referencje i przyjęcie częściowej dekredy. Panowie którzy mogą się wykazać z swej działalności, zechcą złożyć swe oferty z dołączeniem fotofotografji do „PAR" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. „9384". (5732

Stenotypistka

z dokładną znajomością języka polskiego i niemieckiego, pisząca biegle za dyktandem, o ile możności ze znajomością stenografji, może natychmiast objąć posadę. Reflektuję tylko na siłę pierwszorzędną. **Dr. Murach,** adwokat, Jagiellońska nr. 18, telefon nr. 1541. (5614

Poważne przedsiębiorstwo naftowe poszukuje zaraz

kierownika działu olejowego

oraz

zdolnego akwizytora

znającego dokładnie rynek pomorski.

Panowie mogący się wykazać dłuższą praktyką i stosunkami tej branży zechcą złożyć swe oferty z podaniem warunków, referencji oraz cur vitae do „Par" Polskiej Agencji Reklamy, Bydgoszcz, Dworcowa 2 pod „Prom". 5544

Duże przedsiębiorstwo zagraniczne poszukuje

zdoln. młodszego inżyniera

z znajomością języka polskiego i niemieckiego jako **przedstawiciela i podróżującego** na Bydgoszcz z okolicą i Pomorze. Zgłoszenia w poniedziałek, **dnia 5 marca** od godziny 6 do 1/2 8 **w Hotelu pod Orłem u portjera.** (3109

Ucznia

5726

z dobrej rodziny przy wolnej stancji przyjmie się.

Stanisław Moske, skład kolonj. i restaur. Wyrzysk.

Poznaj siebie i bliźnich!

Jeżeli Ci brak energji, równowagi, jeżeli cierpisz moralnie i nie znasz wyjścia, przyjedź osobiście lub napisz do psycho-grafologa Szyllera Szkolnika, autora prac naukowych, redaktora pisma „Świt". Nadeślij charakter pisma swój lub zainteresowanej osoby (los Twój zależy nie tylko od Twoich zdolności i czynów, lecz od ludzi, z któremi się łączysz). Zakomunikuj imię, rok, miesiąc urodzenia, kawaler, żonaty, wdowiec, ilość osób najbliższej rodziny, a otrzymasz szczegółową analizę charakteru, określenie zalet, wad, zdolności, przeznaczenie. Odpowiedź na szczerze zadane pytania, jak również horoskop słynnego medjum M-lle Evigny. Wszystkim czytelnikom „Dziennika Bydgoskiego" szczegółową analizę wysyła się po otrzymaniu zł 3.— (zamiast zł 5.—), można znaczkami pocztowymi. — Osobiście przyjmuję w godz. 12—7. Protokóły, odezwy, podziękowania najwybitniejszych osób stolicy. Warszawa, Psycho-Grafolog Szyller Szkolnik, Redakcja „Świt", Nowowiejska 32 m. 6, róg Marszałkowskiej. (4356

Ogłoszenie wyciąć i załączyć do listu.

Virisan dla mężczyzn

25457

Znakomity środek wzmacniający przy przedwczesnem osłabieniu, nieprzebyty w swem działaniu. Czerstwość i siła wraca natychmiast. 60 porcyj zł. 12,50. Prospekt w załączeniu. **Dr. Malowan i Ska, Gdańsk, oddz. 286**

OKAZYJNE KUPNO

mało używanych wozów, gotowych do jazdy.

Fiat 505, 9/31, torpedo, 6 osobowy
Fiat 507, 9/35, torpedo, 6 osobowy
Fiat 505, 9/31, limuzyna, 6 osobowy
Austro-Daimler 17/60, 4 osobowy, torpedo
Austro-Daimler 10/45, 6 osobowy, Coupé
Citroen 6/25, torpedo, 4 osobowy
Citroen 6/25, torpedo, 4 osobowy
Citroen 5/20, limuzyna, 4 osobowy
Benz 12/30, torpedo, 6 osobowy
Opel 10/30, torpedo, 6 osobowy
Protos 9/28, limuzyna, 6 osobowy (5707

AUSTRO-DAIMLER S. A.

Poznań, Św. Marcin 43. Tel. 1558.

Warsztaty i garaże: **ul. Dąbrowskiego 7, tel. 1665.**

SIEWNIK

oryg. „Siedersleben-Saxonia", 4 mtr. na 33 rzędy, gruntownie wyremontowany, w doskonałym stanie oraz (5452

lokomobila

8-konna, fabrykatu „Ruston Proctor" na 5 atmosfer **korzystnie na sprzedaż.**

J. SZYMCZAK - BYDGOSZCZ

ulica Dworcowa 84-85 telefon nr. 1122

Żwir betonowy

(Betonkies) poleca 5709

J. Pietschmann i Ska.

Bydgoszcz, Grudziądzka 7-11, telefon 82 i 424.

Restauracja
Pod dzwoneczkiem
Prawdziwy Pilzner Prazdrój!
Najlepsze piwo
A. Twardowski.

Nie kupujcie

radjowych aparatów, części do takowych, rowerów, maszyn do szycia, patefonów, gramofonów, aparatów kinowych, fotograficznych i wiele innych artykułów, niezbędnych dla każdego czytelnika do chwili otrzymania naszego ilustrowanego cennika, który wysyłamy odwrotną pocztą — bezpłatnie. —

CENY NAJNIŻSZE

TOWAR PIERWSZORZĘDNY

WARUNKI NADZWYCZAJ DOGODNE.

PP. klientom z prowincji udzielamy długoterminowego kredytu. Zwracać się do firmy: (4462

RADJO-LUBICZ

Warszawa, Marszałkowska 104

Mieszkania

1, 2 pokoje i kuchnia przy dodatku kosztów budowlanych i **biura** do wynajęcia. Używany **piec kaflany** i ognisko poszukujemy celem kupna. **F. Wodtke,** Tow. Transp. z o. p. **Gdańska 131-32** tel. 15 i 16. 5628

---

2 pokoje

na biuro

w centrum miasta **poszukuję.** Oferty z podaniem ceny do Dzien. Bydg. pod „Dwa" (5683

Frak z futrem jedwabnem, **surdut** na średnią figurę, **cylinder, siatka do odbijania tenisów** (fabrykacja angielska) na sprzedaż, 5627

ul. Gdańska 53

parter, skład.

Kilku

stolarzy

obeznanych z pracami stolarskiemi przy budowie urządzeń i maszyn młyńskich, może się natychmiast zgłosić. (5462

„PRZECHOWO"

MŁYNY I TARTAKI

Tow. Akc.

w Przechowie p. Swiecie nad Wisłą.

Walne Zgromadzenie

BANKU BYDGOSKIEGO

Spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością

w Bydgoszczy

odbędzie się **w środę, dnia 14 marca 1928 r.** o godzinie 18 w sali **Resursy Kupieckiej w Bydgoszczy,** ul. Jagiellońska 22.

PORZĄDEK OBRAD:

1. Zagajenie i ukonstytuowanie biura.
2. Zmiana §§ 1, 4, 10 i uzupełnienie § 47 a statutu.
3. Sprawozdanie z czynności Spółdzielni za rok 1927 a) Zarządu, b) Rady Nadzorczej.
4. Przyjęcie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1927 i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
5. Uchwała co do podziału zysku i ustalenie funduszów.
6. Odczytanie protokółu rewizji związkowej i uchwała
7. Wybór 4 członków Rady Nadzorczej w miejsce wylosowanych.
8. Uchwała dotycząca wynagrodzenia Rady Nadzorczej.
9. Oznaczenie granic najwyższego kredytu jaki może być udzielony jednemu członkowi i wysokości zobowiązań, jakie Spółdzielnia może zaciągnąć.
10. Przyjęcie oferty przejęcia Banku Bydgoskiego T. A. w likwidacji dot. nieruchomości Mostowa 6.
11. Wolne wnioski bez uchwał.

Bydgoszcz, w marcu 1928 r.

Bank Bydgoski, Sp. z ogran. odp.

Rada Nadzorcza:

(—) M. Sentkowski, prezes. (5704

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.